

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 31.50 Lir - nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 65 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujeja izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire. Estero, mese 31.50 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire. Estero 65 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti, 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCORREN

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Bollettino No 998

Nuovi successi sul fronte tunisino

Gruppi nemici annientati, pesanti carri armati distrutti - 3 velivoli inglesi abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Nella giornata di ieri le operazioni locali in corso sul fronte tunisino hanno portato all'annientamento di gruppi nemici isolati, alla cattura di altro materiale e alla distruzione di carri armati pesanti.

L'aviazione è stata attiva da ambe le parti. Due velivoli britannici sono stati abbattuti dalle artiglierie contro-aeree.

In una tentata incursione su Castelvetro un quadrimotore colpito dal tiro della difesa precipitava presso Porto Palo.

Vojno poročilo št. 998

Novi uspehi na tuniškem bojišču

Sovražne skupine uničene, težki tanki razdejani - 3 angleška letala sestreljena

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Včerajšnji krajevni nastopi na tuniškem bojišču so dovedli do uničenja osamljenih sovražnih skupin, do zajetja nadaljnjega gradiva in uničenja težkih tankov.

Letalstvo je bilo delavno na obeh straneh; protiletalsko topništvo je zbillo dvojne angleških letal.

V poskušanem napadu na Castelvetro je pri Porto Palo treščil na tla štirimotorni, zadet od protiletalske obrambe.

General Galbiati pregledal bataljone »M«

Rim, 17. februarja. AS. Načelnik glavnega stana milice general Galbiati je v nekem kraju srednje Italije pregledal dva bataljona »M«, ki sta pripela z bojnega poprišča in se odpravljata naravnost na drugo delovno področje. Bila sta to 28. in 29. bataljon, dve najboljevojejski, železni legionski enotini. Vsi prostovoljci in veterani so dali dokaz o svoji požrtvovalnosti in junaštvu vse povsod. Oba bataljona sta prestala ognjeni krst v grško-albanski vojni blizu Marizaja, kjer je bila napisana ena najslavnejših strani sedanje vojne. 21 km od ceste proti Argirokastu, kjer je nasprotnik doživel enega svojih najhujših porazov, je padel na polju časti poveljnik enega teh bataljonov, prvi senior Ferruccio Bonapace. Bil je potem odlikovan s spominsko zlato kolajno. Ko sta se po končani vojni bataljona vrnila domov, sta doživela čast, da sta bila med prvimi militskiimi oddelki, ki so prejeli Mussolinijevo znamenje. Nato sta bataljona odšla na novo nalogo v balkanskem področju in se tudi tu odlikovala po svoji

Ameriške izgube v Tunisu

Tunis, 17. febr. AS. Prve podrobnosti o osnem uspehu v Tunisu, objavljenem v včerajšnjem italijanskem in nemškem vojnem poročilu, kažejo vso težo sovražnega poraza. Italijansko-nemški napad je bil izveden 13. in 14. februarja na nekem odseku v južnem Tunisu, in sicer na področju zahodno od Fajda. To področje je branil drugi ameriški oklepni zbor, ki je v začetku bitke nudil zagrien odpor, toda končno se je moral zaradi močnih napadov osnih sil in njihove taktične nadmoči umakniti. Sovražnik je poskušal večkrat z uporabo velikih oklepnih oddelkov ponovno zavzeti važno križišče Sidi Bu Sid, ki odpira pot proti zahodu, proti mestu Gafsa, kateremu je grozila obkolitev. Toda vsi ti napori so propadli s težkimi izgubami, kar je omogočilo, da so italijansko-nemške čete skoro brez borbe zasedle Gafso. V svojih poskusih, zavzeti Sidi Bu Sid, je drugi ameriški oklepni zbor pustil na bojišču skoro

Madžarska zunanja politika

Budimpešta, 17. febr. AS. Za petek sta sklicana zunanje politična odbora senata in skupščine. — Predsednik vlade in zunanji minister bosta poročala o vladni zunanji politiki.

Gandhijevo stanje se slabša

Bangkok, 17. febr. AS. Iz Novih Delhov poročajo, da se je Gandhijevo stanje po 7 dnevu poslabšalo. Oprt na blazine je čital liste ter narekoval pisma. Istočasno so se pomnožile zahteve Indijcev, naj se Mahatma takoj spusti na svobodo. Večji del opazovalcev matra, da bo podkraljevska vlada postrčila mere za odpor proti protiangliškem gibanju.

Zadnje indijske izgube

Bangkok, 17. febr. AS. Sir Allan Hartley, zastopnik vrhovnega angleškega poveljnika v Indiji je izjavil pri seji indijske vlade v Novih Delhij, da je 4. indijska divizija zadnje mesece zgubila v bojih 15.000 mož.

Ogorčeni boji na vzhodu

Ogorčene borbe se nadaljujejo med Azovskim morjem in Orelom ter v in okoli Harkova - Severno od Kurska so sovjetski napadi popustili - Na severnem odseku je bilo več sovražnih skupin uničenih

Hitlerjev glavni stan, 17. februarja. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na severnem odseku kubanjskega mostišča je bil zavržen močnejši napad s hudimi izgubami za sovražnika.

Na prostoru med Azovskim morjem in področjem jugovzhodno od Orela, posebno v Harkovu in okrog njega, se ogorčene borbe nadaljujejo.

Severno od Kurska je napadalno delovanje sovražnika v primeri s prejšnjimi dnevi nekoliko popustilo. Sovjetski sunki so bili odbiti, krajevni vdori zausatvljeni.

Jugovzhodno od Ilmenskega jezera ter med Volhomom in Ladoškim jezerom je sovražnik nadaljeval svoje napade z novo privedenimi močnimi pehotnimi in oklepnimi silami. Tudi na tem odseku so bojujoče se divize dosegle nov obramben uspeh. Več sovražnih skupin je bilo popolnoma uničenih, topništvo pa je razbilo s strnjnim ognjem rezerve sovražnih napadov že v izhodišnih postojankah. Samo jugovzhodno od Ilmenskega jezera je bilo uničenih 43 oklepnih voz. Na vsem vzhodnem bojišču so Sovjeti včeraj izgubili 101 oklepni voz.

V okviru napadalnih nastopov na tuniškem bojišču so bile včeraj popolnoma uničene odrezane sovražnikove skupine ter uničenega ali zaplenjenega še mnogo vojnega gradiva. Hitra nemška bojna letala so izvajala nizke napade proti motoriziranim angleškim kolonom in jih razpršila.

Pri dnevnih napadih nekega oddelka ameriških bombnikov na neko pristaniško mesto ob francoski atlantski obali je bilo v letalskih bojih sestreljenih 8 štirimotornih letal.

Letalstvo je napadlo podnevi z dobrim uspehom neki pristaniški kraj v južni Angliji. Preteklo noč pa so bojna letala s številnimi razdiralnimi in zažigalnimi bombami obmetavala pristaniško in industrijsko področje Swansea.

Sijajna zmaga nemškega letalca

Rim, 17. febr. AS. Neki nemški letalec na nekem sredozemskem bojišču je dosegel naslednjo odlično zmago: Na poti proti svoji domovini, kamor

je šel k poroki, je med Rodom in Kreto prišel med dve angleški torpedni letali in je obe letali sestrelil. Je to poročnik Schroer, zmagovalac v 62 letalskih bitkah na afriškem in ruskem nebu. Pred kratkim časom je prišel na neko italijansko oporišče v Sredozemlju, odkoder se je pred nekaj dnevi odpeljal s svojim »Messerschmidtom« proti Kreti in nadalje proti Nemčiji, kjer se je nameraval poročiti. Preden pa je došel na Kreto, je ob enajstih dopoldne zagledal dvojce angleških torpednih letal.

Nikakor ni maral opustiti tega plena in se je takoj podal na lov. Bitka je bila zelo kratka. Sovražni letali sta bili drugo za drugim sestreljeni. Nato je mirno nadaljeval polet in je brez kakšne neere prišel na Kreto.

Hitlerjev glavni stan, 17. febr. Hitler je povzdignil armadnega letalskega generala barona von Richthofena v maršala. Hitler je tudi povzdignil letalskega generala viteza von Grein in Loersena v armadnega generala.

Govor nemškega ministra Funka

Berlin, 17. febr. AS. Na zborovanju voditeljev nemške propagande, ki so se ga udeležile tudi druge visoke osebnosti države, stranke ter nemških oboroženih sil, ki so poročale o vprašanjih, katera zadevajo njihovo pristojnost in njihova posebna področja, je govoril tudi gospodarski minister Funk. Prikazal je nove ukrepe, nanašajoče se na sedanjo funkcijo gospodarskega življenja v okviru totalne vojne in je predvsem obrazložil prednosti, ki jih ima splošno vojno gospodarstvo, ako se izvajajo določeni ukrepi, bodisi da gre za zaprtje podjetij in majhnih industrij, ki niso neobhodno potrebne za vojno gospodarstvo, bodisi da za socialno ektrbstvo ali za mobilizacijo vseh sil, ki se morajo v tem ali onem smislu še vključiti v ustroj nemškega vojnega gospodarstva. Govornik je nato naglasil prihranek goriva in drugih sredstev, koristnih vojni industrij, ki je dosežena z zaprtjem podjetij, navadenih v svojem času ukrepu, kakor tudi možnost, da se dajo zdaj ali pozneje zopet odpreti prekinjeni lokali ter industrije, ki utegnejo služiti novim vojnim tovarnam, katerim lahko služi

električna energija, plin, premog, gorivo ter cela vrsta drugih važnih sredstev, ki so doslej služila ukinjenim industrijam.

Naravno je, je nadaljeval minister, da gre začasne ukrepe in da bo po vojni zopet lahko vsakdo začel s svojim normalnim delom. Nemško ljudstvo je pokazalo svoje razumevanje za nujnost sedanjega trenutka, četudi nekateri ukrepi zadevajo zasebni obstoj posameznikov. Bistveno je, da dobi bojišče nove vojae in novo mogočno orožje. Hitlerjev tozadevni oklic, čigar glavne predpostavke so bile v velikih potezih določene že lansko leto, je natekel na odobravanje vsega ljudstva, ki se še zgrinja pri izpolnjevanju novih zaupanih mu nalog z vso verno in z vsemi svojimi zmoglostmi. Zborovanje se je zaključilo z govorom propagandnega ministra Göbbelsa, ki je osvetlil nove naloge, katere so zadele nemški narod eprico boljševske grožnje. Minister se je obrnil na voditelje narodno-socialistične stranke, ki so posebej poklicani, naj nadzirajo in pospešujejo določila o totalizaciji vojne za doseg totalne zmage.

Stalin meče v borbo nove sile brez ozira na izgube

Berlin, 17. februarja. Le nekaj tednov je še do konca zime in do začetka taljenja snega, ki običajno spremeni ruske stepe v neizmerna močvirja, kamor se človek pogreze do pasu in kjer so premiki motoriziranih kolon skrajno težki. Proti eredi ali vsaj proti koncu marca v Rusiji vsaj na južnem odseku ne bodo možni veliki vojaški nastopi. Čas, k iše preostaja Stalinovim generalom za doseg vseh ciljev, vsebovanih v načrtu druge zimske ofenzive, je torej že precej kratek. To je brez dvoma vzrok, ki silu Sovjete k pospešitvi njihovih nastopov in k temu, da pošiljajo v boj vse do zadnjega vojaka in do zadnjega razpoložljivega topa. Z druge strani pa ravna ruski glavni stan tako, kakor bi delal veak drug glavni stan, ki bi se mu po ugodnem naključju posrečilo povzročiti krizo v nasprotnikovi razvrstitvi: trdil se bo, da bo čim bolj razširil začetne uspehe ter da bo z vsemi sredstvi preprečeval nasprotniku, da bi se močno utrdil na obrambni črti.

Japonska ofenziva na Kitajskem

Nanking, 17. febr. AS. Tiskovni odsek japonskega ekspedicijskega zbora na Kitajskem sporoča, da so začele japonske čete in čete kitajske narodne vlade v Nankingu uničevalne nastope proti čung-kinškim silam. Ofenziva se je začela proti čung-kinškim četam v provinciah Cantung in Kjansu, kakor tudi v deveti in deseti vojni coni.

»Dokazi o nasprotnikovih bedastocah«

Rim, 17. februarja. AS. Včerajšnja »Dokazila o nasprotnikovih bedastocah« poročajo: Washington: Agencija Caracas javlja: Iz švicarskega vira se je zvedelo da je Mussolini izdal potrebne ukrepe za ustanovitev regentskega sveta v fašistovski stranki za primer, če bi bil sam prisiljen pustiti oblast. Dobro obveščeni opazovalci domnevajo, da so zadnje spremembe v ministrskem svetu privedle do ustanovitve vlade, ki jo sestavljajo ljudje brez izrazite osebnosti. To pomeni prvi korak k izvedbi programa, čigar višek naj bi bila ustanovitev regentskega sveta. To regentstvo je zamišljeno kot poseben

svet, ki naj bi začel delovati, če bi se Mussoliniju zdelo pametno, da izgine iz vodstva italijanske politike. Svet naj bi zdaj že sestavljala skupina fašistov, ki pripadajo različnim političnim smerem. Med imeni domnevanih prvakov tega novega sveta so: grof Dino Grandi, general Achille Starace, maršal Ugo Cavallero in maršal Ettore Bastico.

Roosevelta ne zanima usoda Evrope

München, 17. febr. AS. »Abendzeitung« se bavi s ciničnim zadržanjem Združenih držav do boljševske grožnje proti evropski celini ter pripominja, da usoda Evrope popolnoma nič ne zanima predsednika Roosevelta, ki si domišlja, da je zvezdnata republika neranjljiva od boljševske nevarnosti zaradi zemljepisnega položaja obeh držav. Če je boljševizem, nadaljuje list, izraz brutalnosti in razdiralnega materializma, se danes da primerjati kljub temu z amerikanizmom: to je skrajni način imperialističnega izkoriščanja, ki ga navdajajo najnižji nagoni po moči in ki se poslužuje vsakršne politične nemoralnosti, kadar mu to koristi. Ko skušajo Sovjeti na vse načine preplaviti evropsko celino in njeno kulturo, je amerikanizem že pripravljen dati svoj pristanek, ker je že pred časom sklenil sporazume s kremenjskimi gospodarji brez vrednosti in celo proti koristim angleškega zaveznika. Angleži so bili izključeni iz kombinacije ne iz strahu pred odporom do Rooseveltovih in Stalinovih splotk, marveč samo zato, ker je določeno, da morajo oni plačati visoko ceno za to podvzetje z izgubo svojih imperialnih posesti po vsem svetu.

Sovjetske armade so izčrpane

Rim, 17. febr. AS. »Times« posveča uvodnik poročilu o nastopih rdeče armade, ki po mnenju lista kljub temu, da zdaj napreduje, po prepričanju mnogih strokovnjakov v kratkem nujno potrebuje odmor za potrebno preureditev. Kar se tiče nemške armade priznava »Times«, da se je izvršil umik na kavkaškem odseku po načrtu in piše: »Lahko se smatra, da bo nemško poveljstvo skušalo utrditi obrambno črto, ki bo tekla od Brijanske do Dnjeprovega kolena in do Perekopske ožine. S tem bo skrajšana fronta, da se bo lahko še enkrat ustanovila velika množica za važen manever. Če Rusi tega načrta ne bodo mogli preprečiti — dodaje polurdano angleško glasilo — obo treba staviti upanje v Churchillovo zagotovilo, ki je dejal, »da bo storjeno vse, kar je človeško mogoče, da bo prenešana teža angleških in ameriških sil proti sovražniku kar najhitreje in kar najmočnejše ter v čim obširnejšem obsegu.«

Naraščajoče pomorske izgube najkočljivejše vprašanje za Anglijo

Berlin, 17. febr. AS. Pomorski sodelavec nemške uradne poročevalske agencije polemizira z zadnjim Churchillovim govorom ter govori, da je popolnoma nemogoče primerjanje med položajem v letih 1914 do 1918 s sedanjim položajem. Dopisnik navaja nekaj značilnih števil, ki naj služijo kot podlaga za ocenitev sedanjega pomorskega položaja. Nemški vešak ugotavlja, da sta Anglija in Združene države doslej izgubili nad 8000 trgovskih ladij, kar znaša skupno okoli 20 milijonov ton. Churchill je prišel v zadrego, ko je govoril o gradnji novih ladij v Angliji, kar je čisto razumljivo — kakor pripominja člankar — če se upošteva, da Anglija v treh in pol letih samih porazov ni mogla zgraditi več ladij, kakor so jih v enem samem letu, to je leta 1942 zgradile ameriške ladjedelnice. Anglija je le bolj velika popraviljalnica ladij, kajti leta 1942 je skupno s Kanado zgradila le nepomembno količino, to je poldrug milijon ton, dočim je njen veliki tekmeec Amerika zgradila 5 milijonov ton, če so seveda njeni podatki resnični. Tu je torej teža vprašanja, ki povečuje borbo med obema anglosakima silama. Nemški člankar v zvezi s tem navaja že

znane število k potopitvah letalskega podmorniškega orožja sil trojne zveze na raznih morjih in pripominja, da je celo Churchill v svojem zadnjem govoru proti svoji volji potrdil nemško mnenje, da je morala Anglija doslej prenašati največje breme podmorniške vojne. Skupno so Angleži v sedanjem konfliktu zgubili 3.436 ladij s 14.500.000 tonami; med temi je bilo 432 pretrolejskih ladij z 2.200.000 tonami. To znaša več kakor dve tretjini vsega ladjevja, ki ga je imela Anglija ob izbruhu vojne. Od decembra 1941 do januarja 1943 je zgubila angleško-ameriška trgovska mornarica 13.032.000 ton in od tega že 6.700.000 ton novih ladij, kar znaša skoro polovico vseh izgub. Nemški člankar navaja nato, da je bilo skupno s temi ladjami potopljenih 70.000 mornarjev, kar je za 33% zmanjšalo celotno število angleško-ameriških mornarjev in zato je razumljivo, da se je Churchill le zgolj na široko dotaknil tega kočljivega vprašanja.

Sofija, 17. febr. AS. Iz Bukarešte poročajo, da so od 16. februarja zaprti vsi javni lokali, restavracije in nočna zabavišča.

Odlikovanje junaškega protikomunističnega boreca

Pred nekaj dnevi je bila javnosti sporočena motivacija, s katero je Načelstvo glavnega štaba Vojске podelilo bronasto medaljo za vojaško hrabrost ajdovskemu županu Jožetu Jarcu.

Kaj je navedeno v tej motivaciji? Navedeno je junaško dejanje neuklonljivega kmečkega veljaka, ki ga je ta pokazal v borbi proti komunistom. Se bolj se pa zrcali iz te motivacije lik župana Jožeta Jarca in njegov prekrasen značaj, kakor tudi sila duha ter neuklonljiva načelnost, ki je ni hotel zatajiti niti v najhujših bojnih okoliščinah. Ta sila duha in ta neuklonljivost dokazujeta ne samo njegovo voljo do borbe proti komunizmu, marveč sta priče, da je tudi velika večina slovenskega naroda usmerjena in trdno odločena prav tako kakor župan Jože Jarc, ter da stoji neuklonljivo na protikomunističnem stališču. Vse to pa najbolj jasno dokazuje zopet, kako lažnive so trditve tistih, ki pravijo, da slovenski narod pričakuje kakšne osvoboditve od boljševikov.

Preveč je trpel ta narod, da bi iskal svoje rešitve pri svojem največjem sovražniku, pri onem sovražniku, ki mu je požgal domove, ubijal cvet mladine, moral starše in otroke.

Zgled župana Jarca ni osamljen. Sto in sto idealnih fantov je zaprosilo za orožje s tem namenom, da pomaga zatreti komunistično zločinstvo, ki je ogrožalo njihovo imetje in njihovo življenje.

Takole pravi motivacija odlikovanja: »Župan nekakega kraja v Sloveniji je prostovoljno pristopil k obrambi svoje občine, ki jo je napadel močan komunistični oddelek. Med borbo je pokazal obudovanja vredno hrabrost, ko je nadomestoval ranjenega strojničarja. Ko je kasarna protikomunistične milice začela goreti, v njej so se namreč utrdili branilci, je bil dvakrat ranjen.

Ko je videl, da bi bil zaman vsek polizkus rešitve, se je z vzklikom »nočem pasti v roke komunistov« pognal v ogenj, kjer pa ni našel zaželene smrti, kajti komunisti so ga izvlekli, ga slekli ter ga zaželi mučiti. Pač prekrasen zgled zvestobe in vdanosti, naravnost junaške.

Svetel zgled pokojnega župana Jarca naj bo vzpodbuda vsem tistim, ki so prišli za orožje v sveti borbi proti komunizmu. Njegov lik bo Slovence tudi za bodoče rodove ostal vedno spoštovan in češčen kot lik mučenika v boju proti brezbožnemu komunizmu, kajti pokazal nam je vsem, kako se je treba boriti in žrtvovati v borbi proti veliki nevarnosti, ki jo boljševizem predstavlja za Evropo. Branil je ne samo svoj rojstni dom in svojo občino, temveč je s svojim dejanjem doprinesel k obrambi vsega naroda. V njem bomo videli katoliški Slovenci vedno simbol nesebične in požrtvovalne borbe proti brezbožstvu.

Dovoij je laži!

Nekateri običajni neuravnovešenci, brez dvoma pristaši komunistične stranke, razširjajo okrog novice o množičnih aretacijah Slovencev, ki bi jih naj po teh vesteh izvajale vojaške oblasti.

Lahko zagotavljamo, da so te vesti brez vsake podlage, ker so le zahrbito rovarjenje običajnih elementov, ki skušajo povzročiti nered in nezadovoljstvo med ljudstvom, kajti mir hi red ne ustrezati njihovim zločinskih načrtom.

Taki razširjalci namernih laži se morajo takoj naznaniti oblastem, ki jih bodo eksemplarno kaznovali.

Črna gora pod italijansko upravo

Posebni dopisnik budimpeštanskega dnevnika »Pester Lloyd« se je mudil pred kratkim v Črni gori. Svojemu listu je poslal s Cetinja zanimivo poročilo o sedanjih razmerah, v katerih živi in se razvija ta del bivše države pod italijansko upravo in njene močne zaščite. Članek začne s črnogorsko ljudsko legendo, ki pravi, da je Bog ustvaril Črno goro takole: Ko je Bog ustvarjal ta del sveta, je vzel s seboj svetnika. Ta je nosil vrečo kamenja in vrč vode. Bog je svetniku zapovedal, da je moral s kamenjem delati gore, z vodo pa ustvarjati reke in izpeljavati njihove struge. Pri tem delu se je pa svetnik, spremljevalec Boga, močno utrudil ter je zato zagnal kamenje in vodo na eno mesto. In tako so nastala zgrbančena in hribovita črnogorska tla z menjajočimi se pokrajinami. Tu se raztezajo kamenita polja, na drugem mestu so razpotežene nepravilne doline in kotline, na katere so pripetle majhne njive. Zopet drugod se bleste majhna jezera in močvirja, na drugih mestih so si pa reke izdobile struge globoko v skale. Pisee članka zatem omenja, da so tudi ti kraji nekoč pripadali rimskemu cesarstvu. Med drugim navaja iz tedanjih dni pristanišče Antivari ter ostanke starega mesta Diocleje, južno od Podgorice. Mimo tega mesta je vodila cesta iz Salone pri Spalatu dalje proti Seetri (Skadru). Sledove svojega gospodstva v teh krajih je zapustila tudi vitezanska oblast.

Stiki med Italijo in Črno goro so bili živahni tudi v moderni dobi. Saj je znano, da je sedanja italijanska Kraljica in Cesarica hčerka pokojnega črnogorskega kralja Nikite. Ze pred izbruhom prve svetovne vojne je v Črni gori pričela delovati italijansko-črnogorska družba »Societa di Antivari«, ki je imela namen gospodarsko dvigniti to deželo in kneževino. Po končani prvi svetovni vojni je Črna gora pripadla Jugoslaviji, po njenem razpadu je pa za njo zopet nastopila možnost, da se ji prične kot samostojna narodna država razvijati v italijanskem življenjskem prostoru. Končane rešitve črnogorskega vprašanja se bo izvedla po končani sedanji vojni. Trenutno je Črna gora guvernat. Guvernerska oblast izvršuje guverner general Pirzio Birilli. Ki je civilno upravo je bil ustanovljen komisariat, ki je odvisen od italijanskega zunanjega ministrstva. Ta opravlja vse administrativne posle ter rešuje vsa socialna vprašanja. Približno 500.000 Črnogorcev živi v distriktih. Zaradi ugotovitve točnega števila prebivalstva je bilo izvršeno ljudsko štetje. Italija se trudi, da ugotovi vsem potrebam in željam domačega prebivalstva.

Prehrana prebivalstva v teh, od narave ne preveč obdarjenih krajih, ni enostavno vprašanje. Zato je čisto razumljivo, da si je italijanska uprava postavila nalogo, da z vsemi sredstvi in silami pospešuje poljedelstvo. Iz Italije prihajajo v Črno goro velike količine semenskega žita, ki ga oblast deli med ljudstvo. Na področju gozdnega gospodarstva je oblast po italijanskem vzgledu ustanovila gozdno milico, v kateri so izključno mladi Črnogorci, ki so jih strokovno izobrazili v Italiji. V teku so tudi priprave za velikopotezno bonifikacijo. Italijanske oblasti posebno pospešujejo saditev finega črnogorskega tobaka. Obnovljene so bile tudi stare domače industrije. Tako vozenje preprog v Sjenici. Po vsej državi iščejo strokovnja-

ki ležišča rud. Na Cetinju so odprli veliko otroško zavetišče, ki je dobilo ime po italijanski Kraljici »Helenac«. V teku so tudi priprave za modernizacijo pristanišča v Antivari, v katerem je dobila Bolgarija po posebni pogodbi svobodno zono. Načrt, na katerega sta se sporazumeli Italija in Bolgarija, predvideva tudi zgraditev moderne avtomobilske ceste, ki bo vezala to mesto s Sofijo.

Pisee prednjega članka končno poudarja, da ima Italija namero spoštovati močno izraženo in poudarjeno nacionalno individualnost črnogorskega ljudskega značaja. Ljudstvo, ki živi v teh goratih krajih, na katere je močno priklenjeno, gotovo ni nezanimivo. Živi še danes v plemenih, Poleg primitivne neuglajenosti ljudskega značaja, sta čisti in junaško silno čislani. Laž velja še danes za največjo sramoto. Gostoljubnost je v črnogorski duši tako globoko vkoreninjena, da starejši ljudje še danes spe pri odprtih vratih, da bi lahko tujec dobil pri njih zatočišče. Ima sedaj vnaša v to deželo svojo visoko civilizacijo ter se črnogorskemu ljudstvu nudijo nove razvojne možnosti, ki se bodo seveda mogle nemoteno razmahniti šele po končani vojni.

Lep pogreb Matija Humka

V terek popoldne so se zbrali na Zalah številni prijatelji in znanci, zlasti pa preminjajoč ljubljanski sadijari in vrtnarji, da se zadnjič poslovijo od sadijarskega strokovnjaka in požrtvovalnega javnega delavca, ki je dolga desetletja svojega plodnega življenja posvetil napredku naše sadijarske skupnosti. Med vsemi temi je bilo posebej opaziti predstavnik naših organiziranih sadijarjev. Tako so prišli na pogreb odborniki glavnega Sadijarskega in vrtnarskega društva kakor tudi odborniki vseh ljubljanskih podružnic. Prav tako ni manjkalo častnega zastopstva slovenskih čebelarjev. Velika množica vseh prijateljev in častilcev rajnega Martina Humka, ki je kljub slabemu vremenu bila zbrana v terek ob treh popoldne na Zalah, je bila najlepša priča o prikljubljenosti rajnega in o njegovem blagoslova polnem delu. Potem, ko je opravil ob okrašenih kresti pred molitveno molitve nekdanji trnovski župnik in akademik Fran Ks. Finžgar ob asistenci duhovščine je spregovoril podpredsednik Sadijarskega in vrtnarskega društva, pokrajinski inspektor za sadijarsvo Franc Kafol in se poslovil od rajnega zaslužnega delavca. Po lepih govornikovih besedah, ki so šle vsem do srca, so vsi zaklicali rajnemu »Slava!«, nato pa pospremili njegove zemске ostanke najprej do cerkve, kjer so bile opravljene pogrebne molitve in nato naprej do groba. Zemlja, ki jo je tako ljubil, je zagrmela na kresto prvaka naših vrtnarjev, katerega uspehov polno delo si je po vsej naši zemlji zagotovil neizbrisni spomin nanj.

Sprememba voznega reda

Od 20. februarja t. l. bosta na progi Ljubljana—Postumia Grotta upeljana dva nova potniška vlake, in sicer: potniški vlak 715, ki bo odhajal iz Ljubljane ob 14.40 in dospel v Postumio Grotte 16.30 ter v nasprotni smeri vlak 712, z odhodom iz Postumie Grotte ob 7.20 in prihodom v Ljubljano ob 8.55.

Uradna objava CONI-ja št. 7

Športni zdravniki. Odreja se, da morajo biti zdravniki športnih društev vključeni v odbor istih.

Telovadna aktivnost. Društva, ki nameravajo ustanoviti bodisi moške ali ženske oddelke atletske telovadbe so vabljena, da to sporočijo, medtem pa morajo poskrbeti primerne lokale za telovadno udeleževanje.

Udeleževanje boksarjev. Društva, ki nameravajo ustanoviti boksarske oddelke, so vabljena, da to sporoče.

Kofarka. Društva, ki nameravajo ustanoviti bodisi moške ali ženske oddelke za košarko, so vabljena, da to sporoče.

Važna obvestila. Vsa društva se opozarjajo, da ne smejo organizirati nobene prireditve, če niso predhodno dobila odobrenja s poreda s strani pristojne športne zveze ali športnega komisarja. Postopoma bo treba vložiti prošnjo za dovoljenje za prireditve na Kr. kvesturo preko urada CONI-ja. Prošnjo je treba vložiti vsaj pet dni pred prireditvijo. Športnih prireditev, ki se prirejajo pod okriljem CONI-ja, se ne morejo udeležiti druga društva, kakor tista, ki so redno vpisana v športne zveze ali športne komisarije in vsi atleti morajo imeti dovoljenje za nastope za tekoče leto.

Dijaki-športniki. Določa se, da smejo stopiti v športna društva pod okriljem CONI-ja dijaki, ki morajo prositi za dovoljenje pri pristojnih šolskih oblasteh. To prošnjo je mogoče vložiti tudi preko tega urada.

Sodniški zbor za tekme. Določa se, da je zbor sodnikov tehnično in disciplinsko, kakor tudi glede sojenja odvisen od pristojnih športnih zvez.

Uvedba rabe taksnega papirja z vodnim tiskom

(Nadaljevanje)

3. Na menice in druge trgovinske vrednostne papirje z dospelostjo nad štiri mesece in do šestih mesecev:

	do lir 200	» 400	» 600	» 800	» 1000	taksa lir
nad lir 200	» 400	» 600	» 800	» 1000	» 1200	0.60
» 400	» 600	» 800	» 1000	» 1200	» 1400	1.20
» 600	» 800	» 1000	» 1200	» 1400	» 1600	1.80
» 800	» 1000	» 1200	» 1400	» 1600	» 1800	2.40
» 1000	» 1200	» 1400	» 1600	» 1800	» 2000	3.00

za znesko nad lir 1000 ali ulomek tisoča lir: taksa lir 3 za vsakih lir 1000 ali ulomek tisoča lir;

4. Na menice in druge trgovinske vrednostne papirje z dospelostjo nad šest mesecev in za bianko-menice z datumom in dospelostjo ali brez datuma ali brez dospelosti: dvakratni znesek postopne takse na menice z dospelostjo ne nad šest mesecev kakor zgoraj pod št. 3.

Taksa se sme plačati izključno le z uporabo posebnih obrazcev ali s tem, da se nalepijo koliki. Listavica s pripombami, priložena pod A, je sestavni del te naredbe. Postopna taksa se zniža na polovico za menice z dospelostjo nad en mesec, izdane v Ljubljanski pokrajini in plačljive v inozemstvu; prav tako se zniža na polovico za menice, ki so iz inozemstva, če je bila zanje plačana ustrežna kolkovina v izvorni državi. Če v izvorni državi ni bila plačana nikakoli kolkovina, so inozemske menice zavezane celi postopni taksi, določeni za menice, izdane in plačljive v Ljubljanski pokrajini in v ostalih pokrajinah Kraljevine. Kolike smejo nalepljati in uničevati izključno le davčni uradi. Izvzete so menice na znesek, ne presegajoč lir 10.000, na katere sme nalepiti kolike, kdor tako menico uporabi na ozemlju Ljubljanske pokrajine in jih uničiti s podpisom tako, da je na vsakem kolku vsaj del podpisa. Podpis, s katerim se uničijo kolke, se mora napraviti neodvisno od podpisa, spadatajoča k menici. Kršitve predpisov glede vtičanja kolke na menicah in drugih trgovinskih vrednostnih papirjih se kaznujejo z globo stotvajsetkratnega zneska neplačane takse, najmanj pa s 30 lirami.

Člen 6. Enakim postopnim taksam kakor menice so zavezani: a) blagovni nalogi; b) zastavni listi o blagu v javnih skladiščih; c) trgovske nakaznice; d) fakture, sprejete na rokovno plačilo; e) odstopi, zapisani na koncu sprejetih ali ne sprejetih faktur; f) vsak drug epis o prenosu denarja ali priznanju dolga iz trgovinskih poslov, enakovreden po vsebini menicam, tudi če po obliki ni uporaben za indosament. Kolike smejo nalepljati in uničevati izključno le davčni uradi.

Člen 7. Drugi in naslednji primerki menice: če znaša kolkovina za prvi primerke več kot lir 8.10; stalna taksa lir 8.10. V vseh drugih primerih: ista taksa kot za prvi primerke. Če sta bila prvi primerki in duplikat ločeno dana v obtekl ali drugače predmet poslovanja, ne velja zanj stalna taksa, marveč postopna taksa iz prednjega čl. 5.

Člen 8. Menični protest: izvrinik: za vsako polo: če menična vsota ne presega lir 50, taksa 2 liri; če presega lir 50, toda ne lir 100, taksa 4 liri; če presega lir 100, toda ne lir 500, taksa 6 liri; če presega lir 500, toda ne lir 2000, taksa 8 liri; za vsako višjo vsoto taksa 18 liri. Prepisi: za vsako polo, ne glede na menični znesek taksa 8 liri. Menični protest se mora pisati na takeni papir z vodnim tiskom. Če je treba kolkovino dopolniti z upo-

Natečaj za propagandno turistični naraščaj

Navodila:

1. Pokrajinsko poverjeništvu za tujski promet priredi razstavo propagandno-turističnih plakatov, ki bo od 12. do 27. junija t. l. v Jakopičevem paviljonu.

2. Na razstavi lahko sodelujejo vsi umetniki ljubljanske pokrajine z enim ali več deli, ki pa morajo biti podana učinkovito in razumljivo z umetniškega kakor tudi dokaznega stališča glede načina življenja ali pogleda na pokrajino ljubljanske pokrajine, tako da je mogoče takoj oblikovati motiv propagandno-turističnega pomena.

Kompozicije v barvah, dimenzija 0.70 širine in 1 m višine morajo biti pripravljene za takojšnjo reprodukcijo za tisk in barve.

3. Oni, ki želijo sodelovati pri razstavi, morajo sporočiti svoj pristop Pokrajinskemu poverjeništvu za tujski promet, Ljubljana, Gledališka ulica 11., do 20. maja z označbo števila del in naziva motivov, ki bodo predložena.

4. Dela morajo biti poslana v Jakopičev paviljon v terminu, ki bo šele določen. Na hrstu morajo nositi plakati osebne podatke tekmovalca, naziv motiva in ev. prodajno ceno.

5. Razsodišče, sestavljeno iz treh članov, Pokrajinskega poverjeništvu za tujski promet, Združenja umetnikov in profesionistov, Državne turistične ustanove, bo prej pregledalo in nepristransko izbralo odgovarjajoča dela, ki se bodo tudi nagradila. Odločitve razsodišča so neizpodbitne.

6. Razsodišče ima na razpolago za nagrade 4000 lir.

Nagradjena dela preidejo v last prireditelja razstave.

rabo dopolnilnih kolkov, sme te uničiti notar ali funkcionar, ki je napravil zapis o protestu, na način kakor ga predpisuje prvi odstavek člena 3. te naredbe. Tar. št. 60 tarife k zakonu o sodnih taksah bivše Jugoslavije se ukinja.

Člen 9. Takeni papir z vodnim natiokom in menične golice z vtičnim kolkom prodaja finančna uprava po pooblaščenih prodajalcih, katerim se plačuje popust ali nagrada 2 lir za vsakih sto lir kolkovnih vrednotnic, prevzetih v razpečavo.

Člen 10. Dokler se ne dade v promet nove menične golice z vtičnim kolkom, se smejo uporabljati golice sedanje rabe, mora se pa predpisana taksa dopolniti z nalepljenjem kolkov v znesku iz prednjega člena 5. Dopolnitvene kolke lahko uničujejo davčni uradi ali pa stranke same. V slednjem primeru se uničijo tako, da se zapiše čeznje datum in podpis, in sicer tako, da je na vsakem kolku del datuma in del podpisa. Uničini datum se mora vselej skladati z datumom menice.

Člen 11. Od uveljavitve te naredbe dalje ne smejo sodni namočenci in namočenci drugih javnih uprav izdajati epise ali potrdila in overjene prepise, če niso pisani na takemem papirju ali če nimajo predpisanih kolkov. Za prepise na navadnem papirju pa je dovoljeno overjenje do vstetega 31. marca 1948-XXI, vendar pa le, če se nalepijo kolke, ki ustrezajo vrednosti predpisanega taknega papirja.

Člen 12. V smislu te naredbe se uporabljajo episi ali zapisi: 1. če se predlože ali napravijo pred sodiščem in v postopkih iz sodne pristojnosti upravnega sodišča; 2. ko se predlože kakemu finančnemu uradu za predpis takse; 3. ko se uvrstijo med javne epise. Za menice in druge trgovinske vrednostne papirje, izdane v inozemstvu ali v italijanskih kolonijah ali posestih velja, razen v primerih iz št. 1, 2 in 3, da so uporabljene že s tem, ko se predložijo, izročijo, pošljejo, na njih potrdi plačilo, akceptirajo, indosirajo, avalirajo ali so drugače predmet poslovanja v Ljubljanski pokrajini.

Člen 13. Redno v skladu z veljavno predpisanimi biveše Jugoslavije in to naredbo pobrane takse se ne vrnejo v primerih, če se opravilo ali prenos predrugega, razveže, razdere ali če se izpolni razvezni pogoj, na katerega sta vezana, niti ne zaradi kakršnega koli drugega dogodka. Od gornjega predpisa se izvzemajo: 1. razsodba o dovolitvi prisilne dražbe nepremičnin, če se s pravno močno drugo sodbo, izdano kontradiktorno med prizadetima strankama, dražba izreče za nično; 2. posli, proglašeni s pravno močno, med pogodniki kontradiktorno izrečeno sodbo za nične zaradi temeljne napake, ki bi neodvisno od volje in sporazuma povzročila ničnost posla že od vsega začetka; 3. daritve, kolikor se nanašajo na stvari, ki so bile iz vrozka, obstoječega že pred daritvijo, odvzete in se to ugotovi s pravno močno sodbo, izrečeno kontradiktorno med prizadetimi strankami in finančno upravo; 4. pogodbe zaradi in o priliki sklenitve zakona, če se razderejo ali razveljavijo. Plačana taksa se sme vrniti, če se v primerih iz št. 1, 2 ali 3 povračilo zahteva v šestih mesecih od dne, ko je postala sodba o ničnosti posla ali glede odvzema stvari pravomočna, v primerih iz št. 4 pa od dne, ko se je ženina pogodba razšla ali razveljavila.

(Dalje prihodnjič)

Iz vzrokov vojne nastaja orožje miru

POT POLITICNE MOCI PETROLEJA

Zdaj je Sandino resnično veljal kot mučenik v boju proti tujemu imperializmu, zdaj je postal v resnici za vso Južno Ameriko simbol boja za samoodlobo in lastno čast. Deterding je izbral svojo propagando proti konkurentom do kraja. Iz te propagande se je razvil gibanje, ki je na mah zajelo ves kontinent. V tem gibanju so tako Amerikanci kakor Angleži izgubili sijaj vsemogočih denarnih knezov. Bogataši Južne Amerike so prisegali na angleško banko in na funt ter vnelo vlagali svoj denar. Kmalu pa je funt izgubil vrednost, zaupanje vanj je padlo in z njim tudi zaupanje v Anglijo. Podobno se je godilo tistim vlagateljem, ki so zaupali v brezmejno moč dolarja. Ob vsem tem pa se je na gospodarskem polju pripravljala revolucija, ki je prinesla mnogo sprememb. Gospodarski in tehnični razvoj sta prinesla presenečenja v nadomestkih surovin. S tem pa je šla vzporedno tudi revolucija v deželah, kjer je bilo še nakopičenih naravnih bogastev. Vsemu temu so več ali manj pazljivo sledili tudi petrolejski gospodje in so slutili čase, ki ne bodo več tako ugodni zanje. Skrb jih je spet združila. Sklenili so novo premirje ki pa je prineslo tudi konec njihove moči. Leta 1928 je bil v Ameriki izvoljen za predsednika Hoover in ne Hughes ali Al Smith in Hoover je pred svojim nastopom šel na potovanje po Južni Ameriki in obljubil konec imperializmu dolarja. Potem so prišli veliki borzni polomi leta 1929, ki so naznanjali začetek velike svetovne krize. Naenkrat je bilo preveč petroleja, Amerikanci so pu-stili Ruse na cedilo, prišlo je do novih sestankov med petrolejskimi mogotci in do novega petrolejskega premirja. Toda zdaj je bilo prepozno. Svetovna kriza je prizadela predvsem bile bogate s surovinami, prizadela je posebno Južno Ameriko. V

tež stiski pa so spoznali narodi Južne Amerike pravi vzrok njihove nesreče. Dolga stoletja razvoja so privedla do odločilne krize.

Španci so bili med prvimi odkrivalci ogromnega kontinenta. Toda velik del zlata, ki so ga ugrabili Indijancem, so jim pobrali Angleži. S tem dvakrat ukradenim zlatom Južne Amerike so ustanovili Angleži svoje kolonialno kraljestvo. Denar tega kolonialnega kraljestva je romal v London, kjer so ga morali dobičkonosno naložiti in tako je prišlo do tega, da so Angleži dali — namesto španskih konkvistadorjev, ki so postajali čedalje bolj nepodjetni — mladim ljubovničarjem republikam kredite. 643 milijonov funtov šterlingov je vložila leta 1934 Anglija v Južno Ameriko.

643 milijonov funtov, to je velikanška vsota, a v primeri z obsegom kontinenta majhna. Južna Amerika je rabila vedno več denarja, vedno nov kapital. In ker tudi Anglija ni mogla sama obdržati vsega svojega zlata, ko je svetovna vojna napravila Združene ameriške države za najbogatejšo deželo sveta, je prišla Wallstreet dati kredite, pričela se je »dolarska diplomacija«.

Španci so pregnali Ibero-Amerikance samo zato, da bi prišli pod oblast angleških in ameriških bankirjev. Dolgo niso mogli prebivati Južne Amerike ničesar na tem spremeniti, ker so bili vedno razbiti zaradi bojev za oblast. Revolucija je sledila revoluciji, vsakdo pa, ki je prišel na površje, je gledal samo na to, da je okoristil samega sebe in da je imel čim več dobička od inozemcev. Zdaj pa so vsi ti dobički nenadoma odpadli. Velika svetovna kriza je prisilila tako City kakor Wallstreet, da sta uveljavila stare pravice, namesto novega posojila. In zdaj se je pričela prubjati iz sna Ibero-Amerika. S krizo je prišlo obenem tudi spoznanje, da denar sam ni nič ne koristi. Nenadoma je spoznala Južna Amerika, da je postala velika s pomočjo tujega kapitala, s pomočjo kapitala, o katerem so mislili, da je tako važan, da so se slepo predali njegovim željam, namesto da bi realizirali ta kapital z delom. Šele sedaj so se dobro zavedli Južnoamerikanci, da je dobrih 80% kapitala, investiranega v njihovih deželah, angleškega in ameriškega, da pa ni nikjer no angleških ne ameriških kolonistov.

Kar se je zdelo neverjetno, se je zgodilo: Južna Amerika je izgubila strah pred tistimi, ki so jo do sedaj zalagali z denarjem. Mnoge države so uvedle obrestno plačevanje in z deviznimi dolobili ovirale odtok denarja. In kakor so bile petrolejska podjetja prednja četa gospodarskega prospevanja, so bile petrolejske družbe sedaj tudi med prvimi žrtvami prebujene samozavesti. Kot sprednji oddelki so mogle prebiti. Zato pa so zdaj pretrpete tudi najbolj krvav poraz. Nemalo držav je čakalo samo ugodnega trenutka, da razlastijo svoja petrolejska polja, da nacionalizirajo svoje petrolejske zaklade. Prišel je trenutek. In spet je bila Standard Oil tista, ki je sprožila plaz, spet so bili Amerikanci tisti, ki so napeli do kraja lok. K vsem prejšnjim petrolejskim bojem se je pridružila vojna v Gran Chaco. Ta vojna je vodila k obnovitvi Paragvaya in Bolivije, k razlastitvi petrolejskih polj družbe Standard Oil, vodila je h koncu mednarodne petrolejske moči v Ibero-Ameriki.

XI.

VOJNA V GRAN CHACU.

(Bolivija zmaga nad Standard Oil. — Posledice v Mexiku.)

Bolivija je za Brazilijo in Argentinijo največja dežela Južne Amerike, skoro trikrat tako velika kakor Nemčija. Dežela je bogata s cinom, srebrom, bakrom — vsega tega ima v izobilju v fantastični gorski pokrajini, ki se vzpenja do 6000 metrov višine — tropске doline so bogate dragocenega lesa, dežela ima rodovitne visoke planote z milim podnebje, podobnim podnebnju južne Francije, in brezkončne pašnike. Polovica svetovne proizvodnje čina je dolgo dobo dajala Bolivija in s tem dobila 80% državnih dohodkov. Toda trije milijoni prebivalcev Bolivije niso imeli dovolj jesti. Tod najdte komaj kakšno prometno zvezo. Vse bogastvo dežele se je namreč stekalo v roke kakih šestih velikašev. Bogastvo je šlo v inozemstvo. In če so v gospodarskih krogih govorili o Boliviji, tedaj so navadno omenjali samo enega moža: Simona Patino.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 18. svečana: Simeon, škof in mučenec; Flavijan, škof; Prepedigna, mučenca. Petek, 19. svečana: Konrad, spoznavalec; Mansuet, škof; Gabin, mučenec; Julijan, mučenec.

Novi grobovi

† Beata Simie. V Ljubljani je umrla zgladna mati ga. Beata Simie, stara 74 let. Zapušta 6 sinov in tri hčere. Za svoje materinstvo in priznanje jo je ljubljanska občina odlikovala z zlato svetinjo. Bila je krščansko vzorna, dobra in plemenita žena. Vsem, ki so jo poznali, jo pripočamo v molitev in blag spomin. Pokopali jo bodo v četrtek, 18. t. m. ob pol 12. uri na pokopališču sv. Križu. Slovesna maša zadušnica za pokojno bo v torek, dne 23. februarja ob sedmih zjutraj v franciškovi cerkvi.

† Marija Videnič. V Ljubljani je umrla v 82. letu mati in gospa Marija Videnič. Blago mater bodo pokopali v četrtek, 18. svečana ob pol 4 izpred farne cerkve na Viču na viško pokopališču.

† Gospa Ivana Erjavce, rojena Skubic. V sredo je izdihnila svojo blago dušo gospa Ivana Erjavceva, vdova po rajnem po vsej deželi znanem in uglednem poselniku, višenjskem županu in bivšem oblastnem poslancu Jožetu Erjavcu. Umrla je v 63. letu starosti, zapuščala 9 odraslih sinov, rodila pa je 13 otrok. Dve deklici in en fantek so ji umrli v otroških letih, en sin pa že dorastel. Eden njenih sinov je duhovnik. Bila je dobra krščanska mati, kakršnih dandanašnji čas tako potrebuje naš narod. — Pokopali jo bodo na domačem pokopališču v Višnji gori. Dan in uro pogreba bomo še sporočili.

† Jerica Oblak. V Doljem Logatcu je umrla 76-letna mati in gospa Jerica Oblak. Blaga rajnica je bila mati številne družine, od katere jih živi še sedem, med njimi župan v Logatcu g. Gabriel Oblak. Pokopali jo bodo v četrtek, 16. svečana ob 10 dopoldne v Dol. Logatcu.

Naj vsem rajnim sveti večna Luč! Vsem, ki žalujejo za njimi, naše sožalje!

Lep jubilej dela

Med svoje vojščake je danes potrdil Abraham Franceta Marolta, člana opernega zbora in zborovodja trnovskega cerkvenega pevskega zbora. Kdo bi si mislil, da prevzema na svoje rame danes peti križ ta neugnani, dela polni mladenič.

Franc Marolt se je rodil 18. svečana 1893 v Škocjanu pri Turjaku uglednemu kmetu Janezu. Ker je kazal vsestranske sposobnosti, zlasti glasbene, so ga poslali v šole. Po dovršenih glasbenih študijah je postal organist in zborovodja. Kot odlični dirigent si je pridobil mnogo dobrih prijateljev. Prijateljske vrste pa je še povečal, ko je vstopil leta 1918 v naše gledališče med operni zbor, kjer bo slavil letos 25letnico udeleževanja. Vedno je imel polne roke dela, nikdar si ni privoščil daljšega odhoda, saj je rajši snoval in ustvarjal, zlasti na glasbenem polju. Prijel je za pero in napisal mnogo skladb za cerkvene pevske zborove. V natisu so izšle: Deset malih pesmi (1926), Dvanajst Marijinih pesmi »Kraljici Slave« (1927), Osem blagoslovnih pesmi (1928), mnogo cerkvenih in narodnih pesmi pa je harmoniziral. Večina teh ni izšla, pa so kljub temu poznane; pevci jih pojo iz rokopisov. Jubilaant je zelo priljubljen družabnik in ne odkloni nobene prošnje v zvezi z raznimi slovesnostmi. Zato ga tolikokrat vidimo, kako pomaga po svojih močeh ob porokah, godovih, jubilejih pa tudi ob pogrebnih kaj radi priskočijo pevci pod njegovo vodstvo in iščejo pri njem pouka in nasvetov. Z njim se raduje danes velik zbor njegovih prijateljev, njegova dobra žena Marija ter sin Sveto, ki je tudi odlični glasbenik.

Krogu jubilaritov prijateljev se priključuje tudi mi in mu kličemo »Ad multos annos«.

se imenuje Philo Vance. Ustvaril ga je najbolj slavni ameriški pisatelj kriminalnih romanov S. S. van Dine. Pod tem psevdonimom se je skrivaj znani literarni kritik W. H. Wright in več let ameriška javnost ni vedela, kdo prav za prav piše romane, ki so med vsemi drugimi v ameriškem časopisju imeli največji uspeh. Naš novi podlistek:

Ameriški Sherlock Holmes

je delo S. S. van Dineja. Tudi v tem zapletenem romanu nastopa ameriški Sherlock Holmes — Philo Vance. Ta s sklepanjem in raziskavanjem razvzloča končno na videz nerešljivo uganko. Te dni začnemo priobčevati ta podlistek, na kar opozarjamo vse naročnike in bralce.

Umorjeni »kanarček«

je delo S. S. van Dineja. Tudi v tem zapletenem romanu nastopa ameriški Sherlock Holmes — Philo Vance. Ta s sklepanjem in raziskavanjem razvzloča končno na videz nerešljivo uganko. Te dni začnemo priobčevati ta podlistek, na kar opozarjamo vse naročnike in bralce.

Drobna ljubljanska kronika

VIII. simfonični koncert letošnje sezone, bo imel naslednji spored: 1. Weber: Euryanthe. Predigra; 2. Liszt: Koncert za klavir in orkester v es-duru. Solist: Bojan Adamič; 3. Puccini: Intermezzo iz opere »Manon Lescaut«; 4. Fibihi: Podvečer, idila; 4. De Michel: Jutro se prebujajo in Čajkovski: Raganje cvetk, baletna glasba. Ta spored je pripravil, a priznanim umetniškim občutkom in veliko dirigentsko spretnostjo, dirigent Drago Mario Sijance. Koncert bo v ponedeljek, dne 22. t. m. ob pol 7 zvečer v veliki uniojski dvorani. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

Občni zbor Narodne galerije bo v četrtek, 18. februarja ob trideseti na šest v galerijskih prostorih; vstop iz Tomanove ulice.

Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva v Mostah vabi vse članke na redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo dne 21. t. m. ob 15 v Mladinskem domu na Kodeljevem v običajnim dnevnem redu.

Gospe in gosposice! 1. marca začnemo s poukom o šivanju perila za domačo porabo. Prijave sprejemajo: Sestre sv. Križa v Marijanišču — dvorišče levo, vsak dan od 10 do 12 in od 16 do 18. Tam dobite tudi vse potrebne informacije.

Lastniki slik in risb pred kratkim preminule akad. slikarja Ivana Vavpotiča so lepo naprosili, da javijo svojo posest Narodni galeriji v Ljubljani, ki bo priredila mesečno aprila retrospektivno razstavo umetniških del. Podatki so potrebni za sestavo spisa o Vavpotičevem delu. Za nekatere umetnine bodo pa lastniki naprosili, da jih dovolijo za razstavo posoditi. Zelo zaželena

— ZAHVALA. Vsem, ki ste na kateri koli način počastili spomin naše drage mame, iskrena hvala! — PIRNATOVI.

— Predavanje o Schubertu. — V okviru Nemške akademije v Ljubljani je predsednik, upokojeni realni ravnatelj dr. H. Swoboda imel v torek ekioptično predavanje o Schubertovi mladosti in njegovem delu. Ta izraziti glasbenik Dunaja in biedermaierske dobe, ki je svoj čas zaprosil za mesto učitelja na ljubljanski Filharmoniji, pa je propadel epričo drugega nepomembnega tekmeča, je postal v svetu predstavniki avstrijske glasbene lirike ter eden največjih in najbolj pevnih skladateljev. Ravnatelj dr. Swoboda je dobil lepe ekioptične slike k njegovi biografiji ter je svoje predavanje razdelil na dva dela: v prvem predavanju je prikazal v podobi in besedi njegovo mladost na Dunaju ter njegovo prvo ljubezen, ki je pozneje dala motiv za slavno »Drei Mädrhaus«. Tako smo spremljali velikega glasbenika do njegovih mladinskih let ostalo pa bo predmet drugega predavanja. Predavanje je želo priznanje ter ga je obiskovala številna občina ljubljanskih Nemcev. Poleg zastopnikov oblasti je predavanje počastil tudi novi nemški generalni konzul dr. Müller.

— Zvonimir Ciglič je mlad slovenski skladatelj, katerega Nokturno bomo prvič slišali na jutrišnjem klavirskem koncertu v mali filharmoniji dvorani. To delo, ki je bilo napisano meseca septembra minolega leta in je skladba čisto programskega značaja, bo izvajala naša priznana pianistka ga. Marta Bizjak-Vallajova. Ciglič je gojenec našega konservatorija, oddelka za kompozicijo, ki jo študira pri prof. Škerjancu. Ciglič je napisal že več del, predvsem za klavir in so nekatera tudi izšla na knjižnem trgu. Poleg pianiste Bizjakove, bo nastopila na tem koncertu tudi pianistka Hraščeva. Koncertni spored je razdeljen na dva dela in vsaka pianistka zaigra en del koncerta, ki tvori zase zaokroženo celoto. V prvem delu nastopi pianistka Hraščeva, v drugem delu pa pianistka Bizjakova. Koncert bo jutri, v petek, ob pol 7 zve-

Iz dela in življenja - od tu in tam

Z Gorenjskega

Obisk pri mladeničih v državni delovni službi. »Karawanken Bote« z dne 13. februarja 1943 prinaša dopis čitatelja, ki je šel obiskat svojega sina v državni delovni službi. 31. januarja 1943 je prišel v Leibnitz na Štajerskem in obiskal sina v delavskem taborišču. Piše, da je ugotovil tole: »Mladeniči stanujejo v novih, vsem higienskim predpisom odgovarjajočih barakah. Sobe za 15 mož so prostorne, imajo velika okna in v vsaki sobi je peč, v kateri kurijo kolikor hočejo. Postelje so čiste, z ruhami in pokrite z zadosti odejami. Hrana je tako dobra, da take hrane velika večina mladeničev niti doma ni imela. Jedo skupno v lepo okrašenih velikih jedilnicah, ki je popolnoma podobna kakšnemu častniškemu kabinu. Taborišču poveljuje nek Oberfeldmeister. Kot sem izvedel od mladeničev, skrbí oddelkovni vodja po očetovski za vse enako, če govori nemško ali slovensko. Vodja se zelo trudi, da napravi strogo in ostro izobrazovalno službo kolikor mogoče prijetno. Ko sem se srečal z namestnikom oddelkovnega voditelja v taborišču, je mojemu sinu zapovedal, da me pelje po vseh sobah in prostorih taborišča, da si lahko vse ogledam in govorim sam z mladeniči. V taborišču sem bil od 13 do 19 in sem si pazljivo vse ogledal in sem moral v pomirjenje staršev ugotoviti, da so mladeniči v pogledu dobro opravljeni in da z njimi pravično ravnamo. Starši! Bodite torej brez skrbi za svoje mladeniče! Nahajajo se v dobri oskrbi Oberfeldmeistera, kateri bi govelo naše mladeniče vzgojil na naše veselje in ponos za ponosne moške, ki dobro služijo Führeru in veliki nemški narodni skupnosti, po vojni pa bodo zavzemali dobre službe v civilnih poklicih. Oni mladeniči, ki so se dali zapeljati od nasprotikov nemškega reda, da se niso odzvali vpolnilemu pozivu in se skrivajo, bodo izvrženi iz velike nemške narodne skupnosti in izgube pravico, da še kdaj vidijo svoje ljube in bodo zasledovani in ugonobljeni.«

— Pisec pripominja, da je napisal to zato, ker so ga matere večkrat v skrbih spraševale, če z njihovimi sinovi v državni delovni službi morda nemški podčastniki in častniki ne ravnojo preostro. Zato je šel sam in se prepričal.

Huda nesreča pri spravljaju drv. Pri lesni industriji na Jezerskem zaposleni Franc Hamove iz Koke je spuštal hode po strmi drči v dolino. Po nesreči ga je zbil težak hlood in mu zlomil obe nogi nad kolonom.

Odlikovanje zaslužnega zdravnika. Vodja internega oddelka v bolnišnici na Golniku dr. Oto Altenstrasser je bil odlikovan s častno značko za ljudsko skrbstvo III. stopnje.

S Spodnjega Štajerskega

Trio di Trieste v Celju. Po vsej Evropi dobro znani »Trio di Trieste« nastopi na povabilo kulturnega urada mesta Celja 24. t. m. v Nemškem domu v Celju. Na sporedu so Mozartov, Beethovnov in Novakov skladbe. V trio so Dario de Rosa (klavir), Renato Zanettovic (violina) in Libero Lana (čelo).

čer v mali filharmoniji dvorani. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

— Rokodelski oder. V nedeljo, 21. februarja ob 5 pop. veseloigra »Lajtnice«. Opozarjamo, da si preekrbite zaradi navala vstopnice v predprodaji, ki bo v nedeljo dopoldne točno od 10 dalje in dve uri pred začetkom v društveni pisarni, Petrarkova št. 12, I. nad., desno.

— Nekoliko hladnejše vreme. V torek je deževalo in nato snežilo. Od torka zjutraj do srede je deževal nameril še 23 mm padavin, tako da je v dveh padavinskih dneh bilo skupno 30,5 mm padavin, kar znači precejšnjo množino vode, kar se je poznalo tudi na naglem naraščanju rek in potokov. V torek popoldne je bilo za več stopinj hladnejše kot v ponedeljek, kajti dnevni temperaturni maksimum je znašal le +7,4. V sredo zjutraj je bilo tudi hladnejše napram torku, kajti imeli smo le +0,7. Rapidno se je dvignil barometer od torkovih 757,1 mm na 767,6 mm. Pričakovati je, da vdere v naše kraje mrzel sever.

— Roža in Boža. Ljubki zdravnikovi hčerki, se zaljubita... v koga? V »Lajtnice«! Kako se plečejo benečanske pustolovštine in kdo dobi končno mesto v sreči zdravnikovih hčerk, boste videli in slišali v nedeljo na Rokodelskem oderu v izvršni Goldonijevi veseloigri »Lajtnice«. Za tako prijetno razvedrilo si morate oskrbeti vstopnice v predprodaji na dan predstave od 10 do 12 dopoldne in popoldne dve uri pred začetkom v društveni pisarni, Petrarkova 12, I. nad.

— Ni še prepozno, pač pa skrajni čas, da več ne odlašate z nakupom »Družinske pratike«, ako hočete tekmovalci za razpisane knjižne nagrade. Utegne so vam primeriti, da pičila zaloga tega ljudskega koledarja s podobo sv. Družine prej poide, preden si ga nabavite v knjižarni ali trgovini. Zato vam vnovič svetujemo: ne odlašajte!

— »Supere« čaj ustreza vaši želji po pravem ruskem (kolonialnem) čaju.

— Razne nesreče na deželi. Anton Sveté je 54 letni posestnik na Brezovici. Pred dnevi je doživel hudo in nenavadno nesrečo. Konj ga je v diru podril in pri padcu si je Sveté zlomil roko. — V Velikih Laščah bivajoči 49letni delavec Polde Knavs je padel s kozolca-dvojnika in si zlomil desno nogo. — Posestnikov sin 12letni Janez Petrič na lgu si je pri sankanju zlomil desno nogo. — France Peček, 12letni posestnikov sin v Sodražici, je cepil drva in se vseknil v levo roko.

Požrtvovalno delo žena v Slivnici pri Celju.

Zenstvo krajevne skupine v Celju je rezervni vojni bolnišnici v Novem Celju poslalo 280 kg jabolk, 40 kg suhega sadja, nekaj oreh in 20 litrov vina. Slivničanke so ta darila nabrale med prebivalstvom.

— V lankem letu je bilo v občini 111 rojstev, 26 porok in 54 smrtnih primerov.

Zlati poroki. V Celju sta obhajala 12. svečana Karl in Marija Doberski zlato poroko v krogu svojih dragih. V Mariboru sta obhajala zlato poroko Barbara in Gregor Močnik v krogu svojih desetero otrok in mnogih vnukov.

Smrtina kosa. V Mariboru so umrli: 73letni upokojenec Ivan Vučak, livarjev sin Adalbert Janežič, mali Rajmund Koritnik, 69letna Alojzija Prikl, 45letni sprevodnik Karl Weningerholz, 48letna krojačica Elza Petek, delavčeva hčerka Marija Cerčec, 74letni vodovodni mojster Franc Ornik; v Studenčih železničarjev sinček Karl Dobnikar iz Pobrežja, 38letni skladiščnik Heinrich Engelbert Jiricka iz Dunaja, 49letni posestnik Ivan Kovačič iz Vintarskega vrha pri Vintarovic, posestnikov sinček Mihael Vrhovnik iz Selnice ob Dravi, 19letna gosposinjska pomočnica Ana Zupec iz Zgornje Slov. Bistrice, 25letni čevljarški pomočnik Peter Logar iz Gornjega Veranja pri Sv. Trojici, 9letni šolar Dušan Marevič iz Poljan, 15letna vinčarjeva hčerka Terezija Ledinek iz Rošpoha pri Kamnici, 65letni brivec Peter Veselič iz Ljutomer. — V Celju so umrli: 44letna Antonija Novak, roj. Brvar iz Ostrožnega pri Celju, upokojeni železničar Ivan Kolenc, 81letna Marija Mirmik, roj. Ribezelj, 41letna Justina Zupančič, roj. Globočnik iz Pernove pri Vel. Pireščih, poljedelski delavec Ivan Jernejc. — V Gradcu je umrl znan kočevski mlinar in žagar Andrej Peček, star 60 let, ki se je preselil v Mostec. V Celju je umrla Ana Reber-schlag, vdova po pred kratkim umrlem gostilničarju »Pri zeleni trati«. Na Pragerskem je umrla Ana Koren. V Tuniziji je padel 20 letni Ivan Kugovnič iz Velenja, na vzhodnem bojišču pa so žrtvovali svoje življenje dobrovoljci Karl Cihua iz Ptuj, grenadir Franc Zaletel, steklar iz Hrastrnika in Herman Held, deštnik v polku gorekih lovcev, ki si je na Kreti priboril železni križec II. stopnje, doma iz Limbuša pri Mariboru.

Iz Hrvaške

Graditev novega mostu v Sarajevu. Gradbeni urad sarajevske mestne občine je izdelal načrte za graditev novega betonskega mostu čez Miljacko. Novi most, ki bo imel lok z razponom 42 m, bo vezal sarajevski del mesta Marijin dvor, Kovačiči in novim delavskim naseljem Husseinbe Gradašćeva.

Most, zgrajen pred 375 leti. Največja zanimivost Mostarja je vsekakor stari most. Pred sedanjim kamenitim mostom čez Neretvo, to je pred letom 1566, je bil na istem mestu leseni most, kateri je visel na železnih verigah. Ta most omenjajo zgodovinarji že 1452. leta. V drugi polovici 16. stoletja se je most že toliko obrabil, da se ga ljudje niso upali več uporabljati. Zato so Mostarčji zaprosili sultana Sulejmana Zakodonalca naj postavi nov most. Sultan je prošnji Mostarcev

Pripravljanje granat v italijanski topniški postojanki

ugodil ter odredil zgraditev novega mostu. Gradbeno delo so bila gotova leta 1566. Novi kameniti most, ki ima v dolžini 29 metrov samo en lok ter je visok 19 m, je zgradil stavbenik Hajrudin. Most je še danes zelo dobro ohranjen in še vedno služi svojemu namenu.

Stalno naraščanje proizvodnje plina v Zagrebu. Med zagrebškimi mestnimi podjetji zavzema poleg mestne elektrarne najvažnejše mesto tudi plinarina, ki v sedanjih časih za proizvodnjo potrebnega plina izkorišča 100% vse svoje proizvajalne možnosti. Ker nadaljnja obremenitev plinarne v primeru povečane uporabe plina ni več možna, bo zagrebška občina letos predpisala varčevanje tudi s plinom. Lani je zagrebška plinarina proizvela 21.267.048 kub. metrov plina, leta 1941 pa 22.239.384 kub. m.

Antična izkopina. V vasi Skelani v srebreniškem okraju so pred kratkim izkopali spomenik cesarja Aleksandra Severa in njegove matere Julije.

Dom narodnega zdravja v Karlovcu. Na pobudo hrvaških zdravstvenih oblasti so pred dnevi odprli v Karlovcu Dom narodnega zdravja. V pritličju doma ima svoje prostore šolska poliklinika s posebno urejeno ambulanto za zdravljenje zob in očesnih bolezni, zatem splošna ambulanta s posebnimi oddelki za spolne bolezni, malarijo, cepjenje proti steklini, za zdravljenje raznih otroških bolezni ter posvetovalnica za noseče žene in matere. Kakor hitro bodo razmere dopuščale, bodo na dvorišču doma zgradili tudi moderno kopalnico za šolsko mladino in prostore za sodobno razkuževalno postajo.

Bosanski Petrovec očističen. Hrvatsko časopisje poroča, da so nemški in hrvaški vojaški oddelki očistili Bosanski Petrovec vseh uporniških skupin, katere so se po velikih izgubah razkropile na vse strani.

Iz Srbije

Dr. Irinej Čirič član madžarske gosposke zbornice. Madžarski regent Horti je imenoval za člana madžarske gosposke zbornice v Budimpešti srbskega pravoslavne škofa v Novem Sadu dr. Irineja Čiriča, brata bivšega prosvetnega ministra in predsednika skupščine Stevana Čiriča.

Smrt četniškega vojvode Ilije Trifunovića-Birčana. V Spalatu je pred kratkim umrl erbski četniški vojvoda in dolgoletni predsednik bivše Narodne odbrane Ilija Trifunović-Birčanin. O njegovi smrti poroča poseben dopolnilni vestnik za Dalmacijo, ki ga izdaja agencija »Agit«, sledeče: »V Spalatu je umrl vojvoda Ilija Trifunović-Birčanin, imenitelj italijanske zlate hrabrostne svetinje. Pokojnik je bil hraber borec, ki se je odlikoval v balkanski vojni in v prvi svetovni vojni, ko je prejel za svojo hrabrost od italijanske Kralja zlato hrabrostno svetinjo. Po razpadu Jugoslavije se je umaknil v Crno goro, nato pa v Dalmacijo, kjer je sedaj umrl, potem ko je v besedi in dejanju izvajal svoje etališče proti boljševizmu.«

Znamenite Gogoljeve

Ukrajinske povesti

so izšle.

Dobite jih po vseh knjigarnah in trafikah.

V kratkem bo izšel svetovno znani roman, poln romantike, Lorna Done.

Peček, Neža — Rakarjeva, notar — Koluta, priobč. Benedičič in Brezgar. Režiser: Mijan Skrbinek, scenograf: inž. arb. E. Frank. Drama uprizoril v petek, dne 19. t. m. dve predstavi. Dopoldne ob 14.30 bo po zelo znanih cenah od 12 lir navzdol igrana drama Rina Alessija, »Primer dr. Hrnca«, z Miro Danilovo, Gregorinom in Janom v glavnih vlogah, ob 17.30 pa ponovi izredno uspešno komedijo dr. Ljube Prenerjeve, »Veliki mož«. Vstopnice so v predprodaji v opernem gledališču.

Naznanila

RADIO. Četrtek, 18. februarja. 7.30 Napevi in romane — 8 Napevov časa. Poročila v italijanski — 12.20 Plošče — 12.30 Porogazurke — 13.10 Napevov časa. Poročila v italijanski — 13.10 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski — 13.12 Pisana glasba — 13.25 Prenos iz Nemčije — 14 Poročila v italijanski — 14.10 Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijancec — Pisana glasba — 15 Poročila v italijanski — 17 Napevov časa. Poročila v italijanski — 17.10 Pet minut gospoda X — 17.15 Nove plošče Cetra — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Lahka glasba — 20 Napevov časa. Poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20.30 Lahko glasbo vodi dirigent Gallino — 21.10 Klasični orkester vodi dirigent Manzo — 21.40 Predavanje v slovenski — 21.50 Moderne pesni vodi dirigent Zeme — 22.30 Znani valčki — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo: mr. Leustek, Rešjeva c. 1, mr. Bahovec, Korzinski trg 12 in mr. Komolar, Viš, Tržaška c. 48.

ra. Red premierski. — Nedelja, 21. februarja ob 16: »Thalca. Cene od 28 lir navzdol.

Premiera Humperdinckove opere »Janko in Metka« bo v sredo za red premierski. Ljubeto po znanih otroški pravljici je delo Adelheid Wette, prevedel ga je N. Stritof. Humperdinck je znan kot komponist v wagnerijanskem slogu in spada med solidne skladatelje nemške šole. Peli bodo: Janka — Golobova, Metko — Melnikova, čarovnica — Karlovcva, obeta — Janko, mater — Polajnarijeva, Trost — moška — Barbičeva, Rosi — moška — Urbančičeva. Dirigent: Niko Stritof, režija in scenat: G. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: inž. P. Golovin, načrta za kostume: J. Vilfanova.

W. A. Mozart: »Beg iz seraja«. Opera v treh dejanjih. Osebe: Selim, paša — Anžlovar, Konstanca — Ivančičeva, Blonda, njena spletčnica — Polajnarijeva, Belmonte — Lipušček, Pedrillo, njegov sluga — Banovec, Osmim, evnuh — Beletto, vodja straže — Kos. Dirigent: A. Nežal, režiser: G. Debevec, načrta za kostume: J. Vilfanova.

DRAMA. Četrtek, 18. februarja ob 17.30: V Ljubljano jo dajmo. Premiera. Red premierski. — Petek, 19. februarja ob 14.30: »Primer dr. Hrnca«. Zelo znizane cene od 12 lir navzdol. Ob 17.30: »Veliki mož«. Izven. Cene od 20 lir navzdol. — Sobota, 20. februarja ob 17.30: »Mirandolina«. Izven. Cene od 20 lir navzdol. — Nedelja, 21. februarja ob 17.30: V Ljubljano jo dajmo. Izven. Cene od 20 lir navzdol.

Premiera Ogrinjeve veseloigre v treh dejanjih: »V Ljubljano jo dajmo« bo v četrtek za red premierski. Zasedba vlog je sledeča: Srebrin — Cesar. Rojica — P. Juvanovna, Marica — Levarjeva. Cene — Starčeva, dr. Mirko Snof — Drenovec, Pavle —

Gledališče

OPERA. Četrtek, 18. februarja ob 17: »Reg iz Seraja«. Red Četrtek. — Petek, 19. februarja: Zaprti. (Generalka). — Sobota, 20. februarja ob 17: »Janko in Metka«. Premie-

eljo Ljubljance svojo vodomersko postajo, je Ljubljana v 24 urah narasla za več kot 70 cm. Močno so narasli tudi njeni pritoki in razni barjanski jarki.

Za razne sleparije 1 leto roblje. Mali kazenski senat na okrožnem sodišču v Ljubljani je v petek obsodil samskega mehanika, 35-letnega Staneta Trosta na 1 leto roblje zaradi zločinstva obrtne prevare.

Državni tolažec mu je v obtožnici očital 5 sleparskih delov. Dve slepariji sta bila izvršena na brezvesten način, ko je obtoženec izrabljati sedanje težke prilike. Od neke gospe je izvalil 400 lir, ko ji je obljuboval, da bo rešil njenega brata iz zapora.

Pozneje so prišli njegove sleparije na dan. V preiskavi in tudi pri sodnikih je Staneta Trost tajil in se skušal izgovarjati na vse načine.

Ponesrečenost v Ljubljani. Danica Debeljakova, dveletna delavčeva hčerka se je s kromopom po nesreči poparila po rokah in z rokami, — Hedvika Manzerjeva, 55-letna zasebnica je cepila drva in se vsekala v levo roko.

— Ivan Pečnik, 50-letni posestnik se je hudo poškodoval na levici. — Po stopnicah je padel in se hudo poškodoval po obrazu 37-letni delavec Janez Krapež. — Broščak Mihael, brusač, star 36 let se je na cestni apokal, drnil in se hudo potolkel po glavi. — Z njim se je po obrazu oparil 41-letni delavec Alojzij Smole.

— Ivan Pečnik, 50-letni posestnik se je hudo poškodoval na levici. — Po stopnicah je padel in se hudo poškodoval po obrazu 37-letni delavec Janez Krapež. — Broščak Mihael, brusač, star 36 let se je na cestni apokal, drnil in se hudo potolkel po glavi. — Z njim se je po obrazu oparil 41-letni delavec Alojzij Smole.

Nekaj za mlada srca

Povesti za sedem dni

Spisal H. C. Anderson.

Sreda

Jo, kako je zunaj deževalo! Martin je to še v spanju slišal. Ko je Lukec-Lukač odprl okno, je segala voda prav do okenske police. To je bilo kar jezero tam zunaj, a ob hiši je čakala najlepša ladja sveta.

»Ali se pelješ z menoj, Martin?« ga je vprašal Lukec-Lukač. »Potem boš še nočjo to noč prišel v svoje dežele in boš jutri spet nazaj!«

Tedajci je stal Martin v svoji prazni obleki sredi te prekrasne ladje. Vreme se je takoj zjasnilo, in jadrli so po cestah, zavili mimo cerkve in vse je bilo eno samo, divje jezero. Tako dolgo so pluli, dokler ni bilo nobene zemlje več videti. Zagledali so jato storkelj, ki so priletele iz domovine in so hotele v južne kraje. Storklja je letela za storkljo in že tako dolgo, dolgo so bile na poti! Ena od njih je bila tako utrujena, da so jo perutnice komaj še nosile. Ta je bila prav zadnja v vrsti in je kmalu jako zaostala za drugimi. Slednjič se je razprostrli krili pogrezala globlje in globlje. Še nekajkrat je zamahnila, a nič ni pomagalo. Zdal se je, da z nogami dotaknila jader na ladji in že je spolzela nizdol in — obšla na krovu.

Ladijski uslužbenec jo je prijel in jo dal v kurnik h kokošim, racam in puranom. Uboga storklja je kar plašno stala med njimi.

»Lejte jo, no, lejte!« so dejale kokoši. »Ga, ga, ga,« so se zakrohotala race, a storklja je molčala, ko da ne bi nič slišala.

Puran se je tako nasmil, kolikor se je le mogel in je vprašal storkljo, čigava je. Race pa so racale okoli nje in zagalele: »Zgani se no, zgani se!«

Storklja jim je začela pripovedovati o vroči Afriki, o piramidah in o noju, ki da kakor divji konj predirka vso puščavo. Toda race je niso razumele in so drezale druga v drugo, čes: »Saj smo vse enih misli kaj ne, namreč, da je tale ptica zabita ko kras?«

»Pa kakšne nočne lepe noge imate!« je dejal puran. »Po čem pa je meter?«

»Ga, ga, ga,« so se zakrohotala race, a storklja je molčala, ko da ne bi nič slišala.

»Le smejte se,« je rekel puran, »saj sem res naredil dober dvopit! Veseli me, da ste ga razumele. Tako je, tako.« In je zakavrdel in so race zagalele. Bilo je strašno, kako se je ves kurnik norčeval iz storklje.

A Martin je pristopil k kurniku, ga odprl in poklical storkljo, ki je prikorakala k njemu na krov. Zdal se je, da se sploščila in bilo je, ko da bi se Martinu zahvalila, ko mu je pokimala. Nato je razprostrla perutnice in je odletela v toplejše kraje. Kokoši pa so kokodajskale, race galele, a puran je temnordeče zardel.

»Jutri bomo skuhalo juho iz vas,« je dejal Martin in s tem se je zbudil in je ležal v svoji postelji. Kakšno čudno potovanje je bilo to, ki mu ga je to noč pripravil Lukec-Lukač!

Četrtek.

»Veš, kaj?« je rekel Lukec-Lukač. »Le nikar se nič ne ustraš! Tu boš videl majhno miško!« In mu je prožil svojo roko, ki je bila na njej mala, ljubka živalica. »Prišla je, da bi te povabila na svatbo. Nočjo so tu dve miški, ki bosta stopili v zakonski stan. Stanujeta pod shrambo tvoje matere, kjer je baje jako lepo stanovanje.«

»A kako bi prišel skozi mišjo luknjo v podu?« je vprašal Martin.

»To kar meni prepusti!« je rekel Lukec-Lukač. »Jaz te bom že zmanjšal!« In se je Martina dotaknil s svojo čarobno brizgalko, nakar

se je Martin manjšal in manjšal, slednjič ni bil večji ko mezinec.

»Zdaj pa si od kositrnega vojaka izposodi obleko, mislim, da ti jo bo kateri od njih že zaupal. Veš, lepo je videti, če je kdo v družbi v uniformi.«

»Seveda!« je dejal Martin in že je bil oblečen ko najljubkejši kositrni vojak.

»Ali bi ne bili tako dobri in bi se usedli v naprstnik moje matere?« je dejala mala miška. »Potem mi bo v veliko čast, da vas bom sama peljala.«

»Vi, gospodična, boste to storili?« se je vzrodoščeno začudil Martin. In že sta se peljala na mišo svatbo.

Najprej sta pod podnicami prišla na dolg hodnik, ki ni bil nič višji ko toliko, da je vprav naprstnik šel mogel skozi. A ves hodnik je bil razsvetljen s strohnelim lesom.

»Ali ne diši tukaj lepo?« je vprašala miška.

Lov na kajmane v Braziliji

Parnik, natovorjen z bombažem, je sopihal proti Arimi. Tu smo sprejeli pošto na krov. Drugi dan smo hoteli iti na lov na kajmane.

Trgovina s kavčukom se ni več obnesla, a kože krokodilov, kajmanov in aligatorjev so imele visoko ceno. Obrnili smo se do Indijancev, ki tu domujejo in so iz plemena Makusi. Pa smo dobili v selišču enega samega od njih, z imenom Tutuivo, ki je vedel za najkrajšo pot do sipine, kjer so živeli kajmani.

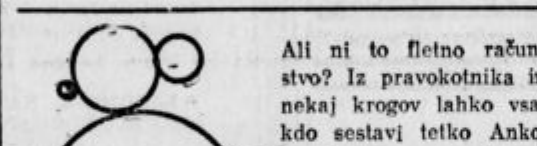
Nato smo hodili dan na dan peš. Živeža smo imeli obilo, ker je bilo tu mnogo velikih ptic, tukanov in gost, ki smo si jih vsak dan mnogo navolili. Devetkrat smo prenočevali. Nato je ne-

kega dne pokazal Tutuivo preko taborišča. Široka reka se je blestela v dalji mirno in hkrati grozeče. Tu so bila lovišča. Čolni so nas pričakovali.

V lagunah izliva reke Tapruo so se sončili aligatorji. Ker so bili pokriti s črno, rumeno marogasto usnjato kožo, so bili v močvarah skoraj nevidni. Indijanci so spretno izuili svoje pse, da so znali izslediti te nevarne kušarice.

Počasi smo veslali po reki navzgor. Neslišno so polzeli čolni po široki, umazani vodi. Tutuivo se je v prednjega čolna zamen razgledoval na vse strani. Kamor je segalo oko, ni bilo videti nobenega aligatorja. Navzlic temu smo razprostrli svojo preprosto mrežo. Poslednji čoln je odplul na breg, da bi pritrtil vrv mreže. Vsi smo želeli v svojih čolnih in napeto čakali, kaj se bo zgo-

Ali ni to fletno računstvo? Iz pravokotnika in nekaj krogov lahko vsakdo sestavi tetko Anko.

ki ga je peljala. »Ves hodnik je namazan s kožami od slanice. Saj ni nič lepšega na svetu!«

Prišla sta v svatbeno dvorano. Tu so bile na desni vse male gospe in gospodične miške. Šušljale in čebljale so druga z drugo, ko da ve sleherni vso polno novic. Na levi so bili vsi miški gospodje in so se s tačicami gladili svoje brčice. Sredi dvorane pa si videl ženina in nevesto. Stala sta v izdobljeni skorji sira in sta se vpricho vseh kar naprej poljubovala. Pa zakaj se ne bi, ko sta bila že na svoji svatbi?

Več in več tujcev je prihajalo. Skoraj bi bila miška pohodila miško. Ženin in nevesta sta se postavila kar na prag vrat, tako da ni bilo moči ne noter ne ven. Kakor hodnik. Je bil tudi ta prostor ves namazan s kožo slanice. To je bila pa tudi vsa pojedina. Za poslastico pa je bil še tu strok graha, ki je vanj miška iz družine vgriznila v imenu nove zakonske dvojice prvo črko ženinega imena. To je bilo nekaj prav posebnega.

Vse miške so dejale, da je bila to lepa svatba in je bila zabava jako prijetna.

Nato se je Martin odpeljal spet domov. Res je bil v jako odlični družbi, pa saj se je moral tudi presneto zmanjšati, da je mogel obleči uniformo kositrnega vojaka!

dilo. Nič se ni zganilo. Leni so se je voda pretakala dalje, porogljivo se je oglašala tupiranova gos nad našimi glavami.

Tedajci se je Tutuivo zdrnil. Zastrmel se je v velik kos plavajoče drevesne skorje.

Ko se je približala, se je mahoma spremenila v hrbet aligatorjeve samice, ki je vodila svoje mladiče na prehod. Nerodno so mladiči kobacali po tem umetnem potoku in so spet in spet zdrnili v vodo.

Našli smo kajmana. Vrv mreže se je napela, čoln so se spretno razkropili. S ploskimi vesli smo udarjali po vodi in Indijanci, ki so se nam bili pridružili, so kričali, da se je kar ozračje stresalo. Treba je bilo kajmane prestrašiti in jih tako nagnati v mrežo, ki se je že začela tresti.

Sprednji čoln se je blížal bregu. Tutuivo je delal skrivnostna znamenja, ki so jih Indijanci razumeli. Globoko se je sklanjal čez rob čolna. Kaj bo zdaj? Ali ne more držati mreže?

Tedaj pa...! Velikanski kajman se je pojavil in je z mogočnim repom udaril proti čolnu. Oglašili so se kriki. Tutuivo je strmoglavil v mlačno vodo. Vsi obrazi so bili od strahu in groze mrtvaški in otrpli.

Izgubili smo enega lovca!

Po hipnem razburjenju so kmalu udarci s sekuro presekali vrvi na mreži, tako da so aligatorji lahko izšli iz nje, ker le tako je bilo mogoče rešiti ponesrečenega Tutuivija.

Tedajci pa se je tik pred našim čolnom pojavilo njegovo rjavo telo in že je zavrhala vrv skozi ozračje. Spravil smo našega tovariša na breg. Drugi čoln so medtem skušali spet strniti mrežo, da bi vsaj nekaj plena rešili. In res nam je uspelo, da smo pritrali šest velikih kajmanov v plitvo vodo. Pod njihovimi udrihajočimi repi je frčala rumena močvara prav na obrežna drevesa. Le z največjim trdom smo se mogli približati aligatorjem, da bi jih pobili. Udarci s sekuro med tilnikom in hrbtnim oklepom, kjer je najobčutljivejši del aligatorja, so jih ugonobili.

Kaj je »tiger iz papirja?«

»Tiger iz papirja« nazivaio Kitajci ošabnega človeka, ki se le širokousti, ne naredi pa nič. Človeku, ki zmeraj kaj začena in pravi vedno »jutri, jutri«, rečejo »priklianac«, ki se globoko priklanja. Razpisnega človeka nazivaio »raketa«, ki se je prezgodaj sprožil, in o človeku, ki deli dobroto, a svojo družino zanemari, pravijo, da »obeša svojo svetilko na visok drog«, ki se sveti v dاليavo, a v bližini ne sveti nič.

Kako lahko obrekuješ tistega, ki si mu dolžan hvale ali zadoščanja!

POVEST PILOTA STEFANA

67.

Treba je bilo hitro delati. Iz letalovega skladišča sem vzel sekuro, in obsekal drevje, kamor se je ob pristanku zapičil »zmaj«. Potem sem na os privezal vrv ter z neznan-skim trdom letalo nekoliko premaknil. Prej pa sem še moral odstraniti okoli koles srebro in travo, ki jih je obrastla.

68.

Spomnil sem se na bencinske posode, ki so stale v kleti. Kar hitro sem odšel ponje. Skrbno sem osnažil vse glavne dele letala. V skladišču sem našel še petrolej, ki mi je jako koristil pri snajenju. Če mi bo letalo poplačalo trud, ki sem ga imel, bom prav kmalu rešen.

Črkovnica

a-a-a-a-b-b-b-b-d-e-e-g-g-h-i-i-i-i-k-l-l-l-n-p-r-r-r-e-t-t-u-u

Am
am
am
am
am
am

Iz 30 črk poleg danih dveh sestavi 6 besed ki pomenijo (v drugačnem redu) sledeče: mesto na balkanskem polotoku; mesto v sev-zapad. Nemčiji; celina; razstrelivo; napis, kratka pesnitev; država v USA. (Rešitev prihodnjič.)

Rešitev črkovnice z dne 11. februarja

Alfieri
Kalkuta
Amalija
rusalka
Marsala
Hanibal.

Jegulje na svatbenem potovanju

Čas drstitev prikliče pri ribah znatno izpremembo v načinu življenja. Sicer tako mirne živali postanejo strastne prepirljivke, ene so močno vznemirjene, grabežljive pa mnogo zmernejše; oglašajo se jim v znatni meri skrb za potomstvo, vzbudi se jim umetelni gradbeni čut, skratka, globoko spremeni vse njihovo bitje in življenje. V manjši meri kot pri ostalih živalih je drstitev vezana na določeni letni čas; večina daje prednost toplim letnim dnevom, a srečamo tudi izrazite zimske iknice, kot je n. pr. losos. Celo v naših rekah poteka razmnoževanje v vseh letnih časih. Toplota kajpada tudi tu jako vpliva na potek plojenja, in pri nekaterih vrstah krapov ga n. pr. hladno vreme docela prekine čisto za daljšo dobo, dočim ga pravačasna toplota znatno pospeši. Poleg tega se dostikrat starejše ribe drste v drugem razdobju kot njihove mlajše vrstnice.

Pri mnogih ribah se javlja v času drstitev selitveni nagon v čudoviti jakosti. V globini živčene oblike se dvigajo na gladino, prebivalke jezerov pridejo v njihove dotoke, stanovke morij potujejo v reke in naredijo pri tem lahko več tisoč km dolgo pot. Med tem časom se dostikrat odpovedo hrani, skrči se jim črevo, porabita se maščoba in mišičje, da dobe dovoljno moči za velike napore in hrane za potomstvo. Na potovanje gredo ribe z močno žilavostjo in brezobzirnostjo, včasih celo s prezirno smrti; lahko jih spotoma pogine na tisoče, preživele stremijo naprej, premagajoč junaka vse zapreke, ki se jim zoperstavljajo v obliki jezov, brzic, slapov, raznovrstnih naprav itd., dokler končno z jekleno vztrajnostjo ne dosežejo zaželjenih krajev. Po drstitvi se spet vračajo v svoja stara bivališča, dočim jim mladiči sledijo v različni razvojni dobi. Redke so poti iz rek v morje in teh se poslužujejo jegulje, ki romajo v globine Atlantskega oceana. Še dosti zagonetnejši je pri teh ribah povratek mladičev, ki se bližajo obalam in od tam prestopajo v reke.

Jegulje sličejo po zunanji obliki bolj kačam kot ribam. Samice žive v rekah, a mnogo manjši samci bivajo poleg obale v morju. V sladki vodi se iknice dobro hranijo in temu primeroma odebale. Podnevi se skrivajo, a ponoči si iščejo hrane v obliki rib, žab, rakov in drugih majhnih živali. Bivajo pretežno na blatnem dnu, a čez zimo se zarijejo v mulj. V rekah ostanejo tako dolgo, da povsem ne dorastejo, in ta doba znaša do 9 let. Spočetka so rumenkaste, a pozneje bele barve.

V morskih globinah, kamor se jegulje odpravljajo, so čisto drugačne razmere. Tamkaj je silen vodni pritisk — 100 atmosfer, — enakomeren mraz okoli —2 stop. C in prevladuje večna tema; čuti se pomanjkanje valovanja in prevladuje hrana, ki jo nudi hrana odmrlih malih živalic in rastlin. Tukaj živčijo živali dobe temnejšo barvo in mnoge so opremljene s svetilnimi napravami. Svetila predstavljajo posebne kožne žleze, h katerim pristopajo živali. S svetlikanjem ribe najbrže vabijo plen, samci in samice pa se tako laže zbirajo ob drstitvi. Redke med njimi so slepe, a pogostje dobe velike, izbuljene oči, prilagojene življenju v mraku. Le malo je predstavnikov, ki trajno žive v globokem morju; večina hiva le 400 do

600 m globoko, a druge ribe se pretežno dvigajo in spuščajo.

Preden torej zaidejo jegulje v morje, se morajo izvršiti na njih določene spremembe. Pred drstitvijo dobi z drobnimi luskami pokrita koža kovinast sijaj in s tem lepo svatbeno oblačilo. Glava pride v koničasto obliko, a oči se iknicam znatno povečajo in izbuljijo. Koža postane debelejša in odpornejša. Prebavila se krčijo, znamenje, da je minil čas hranitve. Ta sprememba traja tri do štiri mesece. Starost, v kateri se vzbudi nagon za drstitev, je različen. Posamezne jegulje, ki so zaradi nepremostljivih zaprek ostale v rekah, dožive precejšnjo starost. Našli so primere, da so preživele petdeset let. Bele jegulje se odpravijo na potovanje konec poletja in v začetku jeseni. V tem času se ribiči veselo obilnega plena. Samci jim radodostno hite naproti, deloma že s redovno beleno kožo. Ob ustjih rek jegulje izginejo in od tam jih je prav težko zasledovati. Med romanjem se ne hranijo in zategadelj izgube znatno na teži. V morju se pomikajo približno z brzino 15 km na dan. Če vamaemo razdaljo od izliva reke do kraja drstivke, kar znaša približno 3600 km, bi za to pot potrebovale jegulje polnih 8 mesecev. Ako torej odpotujejo v septembru, pridejo do kraja drstivke šele v maju naslednjega leta. Dejstvo je, da zapuste potujoče jegulje evropske obale in potujejo v sredino Atlantskega oceana. Tam odlože samice v globini preko 1000 m jajčeca, ki jih nato samci oplodijo. Iz oplojenih jajčec se razvijejo ličinke, ki so jih ob času prve najdbe krstili s posebnim imenom »Leptocephali«. Te so po obliki precej drugačne od odraslih živali in zato pravimo, da se preobražajo.

Mladiči so prozorni, ploščnati in veliki kot vrbovi listi. Ličinke potujejo v neizmernih krdelih iz sredine Atlantskega oceana proti evropskim obalam. Tiste, ki dosežejo Adrijsko obrežje, pridejo v Sredozemsko morje. Spotoma se spreminjajo; ko pridejo v reke, imajo že obliko majhnih in drobnih jegulj, ki sličejo užgalicam. V glavnem neso nežne živalce morski tokovi, ker same ne bi mogle zmagati tako dolge poti. Zaradi tega se ne smemo čuditi, če zaidejo naše jegulje tako daleč na sever, dočim ne dosežejo afriške obale, čeprav leži bliže.

Rečne jegulje žive samo v rekah, ki se stekajo v severno polovico Atlantskega oceana. Daleč na odprtem morju, tam pred Bermudskim otočjem, vlada v globini preko 1000 m primerna toplota, ki znaša nad 7° C, in povoljna množina raztopljenih soli, ki ne presega 0,035 na tisoč delov vode. Povsod drugod je voda hladnejša in ima manjšo količino soli. Zato se ikritev razvija v taki oddaljenosti in večji globini. Iz navedenega je razumljivo, zakaj jegulje ne srečamo v Donavi in ostalih rekah, ki se stekajo v Črno morje, čeprav so sicer ugodni pogoji za razvitek teh živali, kar so potrdili tudi številni poskusi. Mlade jegulje, ki jih zanesemo tjakaj, čisto dobro uspevajo, postanejo bele in tudi potujejo nizdol reke. Nikdar pa niso opazili mladičev v izlivih teh rek, dokaz, da je v Črnem morju ikritev izključena. Tam vladajo že v globini 150 do 200 m take prilike, ki povsem onemogočajo življenje živalim. Voda je prepojena z žveplenovodikom, ki uniči vse višje stoječe živalstvo. Izmenjava vode je zaradi ozkega preliva, ki omogoča zvezo s Sredozemskim morjem, zelo nepopolna. Velika množina sladkih voda vedno boli raz-

redčuje prvotno slano vodo, a dotok nove je le majhen. Slana voda se nadalje usede na dno in lažja sladka voda ustvarja nekako odejo na gladini. Manjkajo tokovi, ki bi ustvarili pravilno mešanico in povoljno toploto. V globini primanjkuje tudi kisika in zaradi tega poteka tudi razkroj živali, poginulih na površini, nenaravno. Vse to ustvarja ugodne razmere za bohotni razvoj bakterij, ki povzročajo nastajanje žveplovodika.

Med potovanjem do ikritev ne sprejme jegulja nobene hrane, kar jasno potrjuje stanje prebavila. Povsem je umljivo, da žival, ki je docela izčrpana od dolge in naporne poti, kontno po drstitvi pogine. Takoj, ko se iz jajčeca izleže mlada ličinka, si išče hrane v globoki vodi, dokler se končno ne dvigne na gladino. Med selitvijo v reke nastopi večmesečno gladovanje, med katerim preide v stekleno jeguljo. Zato je mlada tovrstna jegulja v resnici krajša od ličinke, iz katere nastane. Čudno, da ravno naše rečne jegulje potrebujejo tako globino za drstitev, dočim najdejo morske jegulje povoljne prilike v taistem morju za vse življenje. Še čudovitejši je povratek mladičev, ki se med gladovanjem in po daljšem času približajo obalam in si pribore po težavnih naporih pravo mesto v rekah, kjer je precej trnjeva pot navzgor. Vzrok temu pojavu moramo vsakakor iskati v zgodovini razvoja te vrste. Mesto ikritev je najbrž njihova prvotna domovina, od katere so se odrasle živali zaradi spremembe življenjskih pogojev vedno bolj in bolj oddaljevale, toda jih nagon vzdrževanja vedno iznova prisili, da si prvotni rojstni kraj spet poiščejo.

ŠPORT

Iz sodobnega športnega življenja na Japonskem

Nemški dnevnik »Donauzeitung« je objavil pod naslovom Japonske novice kratek članek o sodobnem športnem življenju v deželi vzhajajočega sonca. Iz omenjenega članka posnemamo:

Športna poročila prihajajo iz Japonske le od časa do časa. Brozjav in prekomorski kabel sta dandanes zasedena pač z važnejšimi poročili. Vendar, če zberemo vsa poročila, ki smo jih ujeli iz Japonske, se moramo prepričati, da vlada tam športna živahnost. Prav takšna, kakršno si predstavljamo o narodu, ki je tako poln pobude in borbenosti.

Razumljivo je, da je tudi na Japonskem v ospredju vprašanje vojne proizvodnje. Pri vsem tem pa upoštevajo načelo, da je telesna vzgoja tudi v vojnih časih udejstvovanje, ki spada v okvir vojnih nalog. Japonci niso prekinili športnih prireditiv, čeprav so okoliščine težavnejše. V Harunseju so priredili nedavno 13. mejišrenske zimskošportne igre, katerim je prisostvoval princ Takamatsu. Športni uspehi so bili zadovoljivi. Med drugim je padel nov japonski rekord v hitrem drsanju na 5000 m. Postavil ga je Hiroka s časom 8 min. 44 sek. Tekmovali so v hitrem in umetnem drsanju, pa tudi v hokeju na ledu.

Veliko zanimanja med ljudstvom je vzbudil 15 dnevni turnir starodavne rokoborbe, ki ji pravijo na Japonskem sumo. Obiskalo ga je okrog pol milijona gledalcev. Srečanja so bila nenavadno napeta in so potekla v znamenju zmage starejše generacije nad mlajšo. Stari prvak Futabayana je prišel tokrat že do svoje enajste zmage. V končni borbi je ukrotil tudi orjaškega Terekunija, o katerem so vsi pričakovali, da bo zmagal. Terekuni je namreč šele 32 let star in tehtal 160 kg.

Japonski plavalci, ki so znani širom sveta, so večinoma pod orožjem. Med naraščanjem se je

zlasti obnesel Murama; v prostem slogu na 400 in 800 m se je povzpelo do najboljših časov, doseženih v pretekli sezoni na Japonskem. O znanem Hondi poročajo, da je nastopil v plavanju na 100 metrov prosto in dosegel dobro znamko 1 min. 14 sek. Novih rekordov ali kaj podobnega moški niso postavili, pač pa se je pojavila med ženskami nova plavalna zvezda. To je 16letna Fumino Hatanu. V prostem slogu je postavila štiri nove državne rekorde: 100 m prosto 1 min. 42 sek., 200 m prosto 2 min. 40,4 sek., 300 m 4 min. 11,6 sek., 400 m na 5 min. 40 sek. Tudi v prsnem plavanju je padla nova znamka japonske ženske zmagljivosti. Myioko Anni je preplavalala 200 m prsno v 2 min. 50,8 sek.

Smuški skakalec z eno samo nogo

Tolvo Makinen je bil njega dni izvrsten smučar, ki se je udeleževal tudi skakalnih tekem. V vojni je bil ranjen in tako mu je ostala ena sama noga; drugo, umetno, je dobil v ortopedski delavnici. Iz Finske poročajo o zanimivem dogodku. Tolvo Makinen je bil med gledalci na neki smuški prireditvi. Z veseljem je motril skakalce, ki so frfotali po zraku in postavljali lepe znamenke. V Makinenu se je prebudila športna žilica in ko so bile tekme končane, je izjavil svojim prijateljem, da misli, da bi še vedno lahko skočil kakšnih 20 metrov. Nikdo ni vzel njegovih besed resno, samo pomilovalno so ga gledali. Kmalu potem pa so ga videli, kako se je vzpenjal proti skakalnici s težkimi plohi na ramenih. Preplašeni so gledali za njim, zakaj vedeli so, da je svoj glav. Makinen se je postavil na zaletišče, si pripel smuč in se spustil. V naslednjem hipu je že držal proti skakalnemu mostu, spaval v zrak in skočil, kakor je rekel, 20 m daleč. Varno je pristal na strmini in nadaljeval vožnjo v smuku, dokler se ni zaustavil v izteku. Hitrost je znal tako mojstrsko krotiti, da od daleč sploh ni bilo opaziti, da ne gre za žilega in zdravega fanta. Tolvo Makinen je vsakelej dosegel sijajen športni uspeh, ki je zelo bodril za vse one, ki jim dela smučanje z zdravimi nogami včasih tako teče preglavice.

Umetnost in šport

Marsikje v svetu opažamo prizadevanje, ki bi naj zblizalo umetniško udejstvovanje z doživljenjem zdrave mladine na smučališčih in plavaliscih, v igri mišic in v borbi z močjo. Prvi, ki je dal pobudo za to, je bil sam baron Coubertin, obnovitelj sodobnih olimpijskih iger. Ta je uspel s predlogom, da prirejajo vzporedno z olimpijadi tudi umeniške razstave. Dejansko ne gre za tekme umetnikov, zakaj delo komisij, ki ocenjujejo posamezne duševne stvaritve, ne more biti nikoli tako objektivno, kakor je objektivna presoja pri športnih tekmah, pri katerih merijo uspehe na centimetre in drobce sekunde; dejansko gre samo za to, da se povzpnejo olimpijadi na kulturno stopnjo in da so olimpijske kolajne dostopne tudi duševnim velikanom mednarodnega slovesa. S tem je hotel Coubertin povedati svetovni športnim prvakom, da je v olimpiizmu tudi področje, v katero ne morejo posegati ljudje, ki so samo — aristokrati mišic.

Naj omenimo še mimogrede dvoje prizadevanj za zblizanje med umetnostjo in med športom. Na pariški Sorbonni so nedavno uvedli predavanja, namenjena umetnikom in športnikom. Na teh predavanjih razpravljajo o športnih motivih v pripovedništvu, dramatikah, uporabljajoš umetnosti, pa tudi o odnosih telesne vzgoje do koreografije in o odnosih do glasbe. Znan nam je tudi primer v Nemčiji, ko je priredil von Tschammer na državni akademiji za telesno vzgojo poseben tečaj za umetnike. Čez 20 mladih umetnikov se ga je udeležilo in so tako imeli priložnost, seznaniti se s tehniko posameznih panog.

Zbor nogometnih sodnikov poziva vse športnike, stare nad 21 let, ki bi imeli veselje do izvrševanja dolžnosti nogometnih sodnikov, da se prijavijo za polaganje izpitov in potrebnega predtečaja. Prijave je dostaviti na »Zbor nogometnih sodnikov«, urad C. O. N. I.-ja, Ljubljana, Bleiweisova c. 1/II. — Predsedstvo.

Slovaška državna reprezentanca v hokeju na ledu je gostovala v Švici in izgubila obe tekmi. HC Davos jo je premagal z 8:1, HC Arosa pa z 10:5.

Mali oglasi

Sobe

Oddajo:
Svetlo sobo
v 2 posteljni, oddam v centru mesta. — Naslov v pravi »Slovenca« pod št. 1081.

Stanovanja

Iščejo:
Dvosobno stanovanje
s čisto soliden obrtnik. — Naslov v pravi »Slovenca« pod št. 1056.

SGARAVATTI SEMENTI S. A., PADOVA

Sementi di Ortaggi, Foraggi ecc.
Semeni za zelenjavo, krmila itd.
Chiedere offerta. — Zahtevajte ponudbo.

KINO MATICA 22-41

DVA FILMA DNEVNO:
Ob delavnikih ob 14.30 in v nedeljo ob 10.30
»Pustolovci«. Ob delavnikih ob 16.30 in v nedeljo ob 14.30, 16.30 in 18.30 »Krvava obzorja«

Pustolovci Napeta kriminalna zgodba z varijetetskimi točkami, glasbo in plesom. — Camilla Horn, Ita Rina, Ivan Petrovič.

Krvava obzorja Najsenzacionalnejši film sezone! — Luisa Ferida v vlogi boljševiške komisarke Darja! — Osvaldo Valenti, Rolf Wanka, Valentina Cortese! — Režija in igraška umetnost!

KINO SLOGA 27-26

Tožko pričakovani in zaželen film je tu:
»Prepovedana glasba«
z baritonom Tito Gobbi v glavni vlogi.
Poleg njega Maria Mercader, Loredana, Carlo Romano
Predstave od 14.30 ure dalje. Koniec ob 20.15.

KINO UNION 22-21

Najnovejši film najznamenitejšega nemškega filmskega igralca Heinricha Georga

»Ura sreče«
z Marijo Tasnady, Karlo Rust in Pavlom Richterjem.

PREDSTAVE:
ob delavnikih ob 16 in 18.15; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in ob 18.30

Jordan Jovkov:

Razsodba

Prevedel Zivojin Zvon

Shladilo se je. Na nasprotni strani, kjer je stala Sara Janijeva kavarna, so drevesa in hiše že metale dolge sence čez ulico. Sara Jani je v belih rokavih in golglav stopil iz kavarne, pokropil s kanglico tla in pomel. Kmalu potem se je iz črni lukenj na oknih zaslislala godba. Kakor vsak večer je Sara Jani navil gramofon.

Tokmakčija je vlekla na ušesa, toda godba mu ni ugajala in je tudi ni razumel. Hotel si je zviti novo cigareto. Nenadno pa jo je nezavedno podrejujoč tisti ekvivalentnosti in nepremagljivi sili, s katero stare navade delujejo ob določenem času, nedokončano zavrgel, vstal in s hitrimi, svojimi letom neprimernimi koraki, odkrival v hišo. Pred vrati se je ustavil in se priključeno ogledal na levo in desno; stare ni bilo nikjer. Vsiopil je, odprl etaro zidno omarico, pošaril v naglici med nekakimi cunjami in potegnil veliko črno steklenico. Z drgetajočimi rokami jo je odmašil. Po zraku se je razlil oster in prijeten vonj po ljuti elivovki. Tokmakčija se je še enkrat ozrl okrog sebe in dvignil steklenko.

Ko se je vrnil na svoj prostor, so mu roke še vedno drgetale, trudoma si je zviljal cigareto. Prevzela ga je veselost in lahkotnost in nekaka sladka utrujenost se mu je razlila po žilah. Istosčasno pa je mislil na Rustena; čutil se je pred njim krivega in pomilovanja vrednega, ker pa je obojaj napako, ki jo je imel sam. Zganja se je navadil piti že v mladostnih krogarjih in se ga ni mogel odvadi. Prizadeval je še vedno obojaj, sovražil in se priznaval šibkega in neboljše-

nega. »Kaj naj storim, vraga«, si je dejal kakor v opravičilo pred Rustemom, čigar podoba mu ni hotela iz domišljije, »kaj naj storim, star in bedast človek sem! In kljub iskrenemu kesanju je stopil še nekajkrat do omarice in lucknil iz steklenice z istim poželenjem, trepetajočo naslodo in strahom pred grehom, proti kateremu je bil brez moči.

Ko se je poslednjič vrnil na svoj prostor na verandi, pa je sedel popolnoma mirno, roke mu niso več drgetale, ni čutil kesanja in Rustem mu ni hodil v misli. Nasprotno, nikoli se ni počutil tako dobro; veselje ga je prevzelo, čutil se je mladega in ves svet krog njega je bil tako lep. Raznovrstne misli so mu blodile po glavi, srce mu je prekipelo v radosti, ki ji ni vedel vzroka, in kljub svojim letom je bil pripravljen zapeti. Nenadoma se je stresel in prisluhnil: spet je igral gramofon, a zdelo se mu je, da to ni tisti smešni Sara Jonijev gramofon z ročico v zad in s pločevinastim zvoknikom. To je bila drugačn, nova in čudovito lepa godba. Ti zvoki in ta ritem so nosili nekaj znanega, pradednega, kar je že tisočkrat slišal, a je bilo še vedno tako čudovito lepo.

Sladko hrepenenje je navdalo Tokmakčijevo srce in, ker je nekaj časa mislil samo na preteklost, se mu je ta preteklost pokazala tako jasno, kakor da je bilo večer, in bedna kakor nikoli. Česa določnega se prav za prav v tej minuti ni spominjal. Ali strastni sunki godbe, prevlajoča se melodija klarineta, poskočen in živahen takt, ki so ga ubirali udarci na tolkala, eo prebujali v njem raztrgane, jasne, sladkogrenke trenutne privide. Videl je v krogu mlade žene, oblečene v atlasne šaljare, ki so pele stare, lepe nekdanje pesmi, med njimi pa je napol gola plesala v strast-

nem in omamnem plesu zvijala svoje mlado telo. Potem mu je v domišljijo kanilo nekaj drugega; prav za kratek čas je videl samega sebe tako jasno, kakor se je videl samo v sanjah; videl se je, kako jezdi na zdvižnem arabekem konju z udmačenim sokolom na roki. Okrog njega drvi tovariši, z njimi je cela čreda lovskih psov in hrtev, pred njimi ravno in široko polje. ... Ko so druga glasbila umolknila in je samo še klarinet ubiral otožno melodijo, je videl zrelo klasje, rdeč mak in kraljevsko hladnokrvno, močeno in oblastno žensko, žensko, ki je njena strast učinkovala ko zdravilo, ljubezen pa kot dobro delo — namreč Marijo. Jokajoča melodija klarineta se j gubila v veselih plesnih korakih; podoba, ki jo je gledal Tokmakčija, se je oddaljevala s prvimi udarci tolkal. Pred njegovimi očmi so se znova pojavile počje žene in med njimi na pol gola plesalka...

»Mustafa!« zavpije nekdo z dvorišča, »Mustafa!«

Tokmakčija dvigne glavo.

»Mustafa!«, je vpila od zdolaj žena, »človek, kaj pa delaš za Boga? Na, krava bo spet povrgla tele. Pridi dol, pohiti, da ji pomoreva.«

Tokmakčija se je spustil na dvorišče. Sonce je zatonoilo. Golobi in lastovke so se eklonile pod strehe, kokoši so ekakale po vejah sadnih dreves in iskale udobnejši prostor za ležišče. V večernem hladu je bil vonj akacij težji, nebo na zahodu je bilo rdeče kakor kri. Tokmakčija se je opotekajoč napotil k dvoriščnim vratom. Zamisljen in zavoran sam vase, je že pozabil, kam in čemu je namenjen. Se vedno ga je ovijala nekaka sladka, z ljubkimi spomini napojena megla.

V ponedeljek navsezgodaj se je Tokmakčija odpravil v kraj, kjer se je nameravalo zbrati sodišče.

Umrla nam je v starosti 82 let naša ljubljena mati, stara mati in tašča, gospa.

Marija Videnič zasebnica.

Pogreb predrage pokojnice bo v četrtek, dne 18. t. m. ob pol 4. uri popoldne izpred farne cerkve na Viču na viško pokopališče.

Ljubljana, dne 17. februarja 1943.

Zalujoči ostali.

Vsemogočni je rešil hudega trpljenja našo zlato mamico in hčerko

Marijo Rejc roj. Štrukelj

ženo dr. uradnika

Umrla je 24. jan. 1943 v Beogradu in bila tudi tam pokopana. Vsem, ki ste jo poznali, jo priporočamo v molitve. Maša zadušnica bo v petek, 19. febr. ob pol 8. uri na Viču.

Ljubljana, dne 17. februarja 1943.

Zalujoči: JOZE, soprog; BREDICA, hčerka; rodbini ŠTRUKELJ in REJC ter ostalo sorodstvo.

Bog je poklical k Sebi našo preljubljeno mamo

Oblak Jerico

ki je previdna s svetimi zakramenti v svojem 76. letu starosti danes dotrpela. Pogreb bo v četrtek, 18. februarja ob 10. uri. Znanec in prijatelj prosimo, da se rajne spominjajo v molitvi.

Dol. Logatec, dne 16. februarja 1943.

LJUDMILA, RAFAELA, FRANCE, GABRIEL, IVANKA, SLAVKO, BOGDAN, s svakinjami in svaki ter vsem sorodstvom.

Vsemogočni je poklical k Sebi po plačilo naše srčno-ljubljeno, dobro in blago, zlato mamo

BEATO ŠIMIC

po kratki in težki bolezni v 74. letu starosti. Njena zemsko ostanke, kar jih je še ostalo od velikih žrtev materinstva, bomo pokopali danes v četrtek, dne 18. februarja ob pol 4. uri popoldne v 2al, kapela sv. Marije, na pokopališče k Sv. Križu. Prosimo tihega sožalja! — Vence in sleherno cvetje hvaležno odklanjamo.

Ljubljana, Zagreb, Koprivnica, Feldkirchen - Kärnten, Domžale, St. Veit d/d Glan, dne 16. februarja 1943.

Globoki zalujoči:

JOSKO, TONE, MILAN, GABRIEL, PAVEL in FRANCE, sinovi; MARIJA, vdova, PALATINUS, ROZI por. KOREN, ANA por. NAROB, hčere s svojimi družinami, in ostalo sorodstvo.